

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het opsporen en vaststellen van misdrijven tegen de wisselcontrole

De wisselcontrole heeft, heden, veel van zijn scherpte verloren. Een verregaande « de facto » convertibiliteit werd verwezenlijkt bij middel der « algemeene toelatingen en toleranties » van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel (1).

Nochtans blijven zekere verhandelingen nog steeds verboden zonder bijzondere toelating van dit Instituut (2) en er kunnen zich dus nog ernstige onregelmatigheden voordoen, waartegen de autoriteiten zullen moeten optreden.

De belanghebbende mag echter vanwege deze monetaire autoriteiten en vanwege hare vertegenwoordigers — « Noblesse oblige ! » — de grootste nauwgezetheid verwachten in het eerbiedigen der wettelijke vormen en rechtsprincipes waardoor hun bedrijvigheid beheerst wordt. Het is dus niet van belang ontbloeit zekere aspecten dezer monetaire wetgeving te bestuderen.

Op strafrechtelijk gebied kent de wet (3) aan de monetaire autoriteiten, te weten het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel, drie bevoegdheden toe :

1. Het verzoek tot uitoefening der vervolgingen, « conditio sine qua non » tot het instellen der publieke vordering (4).

2. Het aanbieden en afsluiten van dadingen of minnelijke schikkingen (5).

3. Het opsporen en vaststellen van inbreuken op de wisselcontrole.

Het uitoefenen dezer machten doet echter volgende vraag oprijzen : het Wisselinstituut is slechts een abstract begrip, een onstoffelijk wezen dat noodzakelijkerwijze de tussenkomst van mensen behoeft, om te kunnen optreden.

In het Wisselinstituut bestaan er drie soorten van fysieke personen :

1. De Raad van Beheer (6).
2. De beampten (7).
3. De gemachtigden (8).

De zending van het Instituut wordt, ten andere, door de besluit-wet, omschreven als volgt :

« 1. de hand te houden aan de uitvoering van de » wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende » de wisselcontrole; 2. door toedoen van zijn gemachtigden, inbreuken op de wetgeving en op de reglementering in zake wisselcontrole op te sporen en vast » te stellen. »

Zulke opdracht veronderstelt noodzakelijkerwijze de uitoefening van het « imperium ». Veel meer zelfs : zij behoort in haar geheel tot de uitoefening van het

openbaar gezag, zonder tussenkomst van enig privaatrechtelijk element.

Het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel is een staatsorgaan, gelast met de bewaking van zekere hogere nationale belangen, te weten de stevigheid der nationale valuta, met al de hieruit voortvloeiende economische belangen.

Zijn bedrijvigheid, onder dit opzicht, zal dus uitsluitend beheerst worden door de beginselen van het publiek recht.

De tot de zending van het Instituut ressorterende machten kunnen bezwaarlijk elders berusten dan bij het orgaan door de Wet opgericht tot beheer van dit Instituut, te weten een Raad samengesteld uit negen leden (9).

Bij de « gemachtigden » kunnen zulke bevoegdheden enkel berusten — het woord zelve zegt het — krachtens een « machtiging ». Van wie zou zulke machtiging, of nauwkeuriger uitgedrukt, zulke machtsdelegatie, kunnen komen tenzij van de Raad van Beheer ?

Het statuut dezer « gemachtigden » werd, overigens, door de wet georganiseerd, zoals zulks in de regel het geval is voor ambtenaren die met het « imperium » bekleed zijn.

In administratief recht, blijft de uitdrukking « ambtenaar » doorgaans voorbehouden aan degene die een gedeelte van het openbaar « imperium » bezit en uitoefent, ten persoonlijke titel en op permanente wijze.

Na onderzoek van de algemeen geldende criteria (10) is het onmogelijk aan de gemachtigden van het Wisselinstituut de hoedanigheid van « ambtenaar » (in de zuiver juridische betekenis van het woord) toe te kennen.

Inzonderheid doen wij opmerken dat de « gemachtigden » door geen enkele wetsbepaling onderworpen worden aan de noodzakelijkheid ener eedaflegging, hetgeen nochtans een essentieel kenmerk is van de openbare « ambtenaar » (11).

Bovendien, bevat de wetgeving op de Wisselcontrole geen enkele verwijzing naar het K.B. van 2 oct. 1937, houdende statuut van de staatsagenten. Nergens wordt het B.L.I.W. « uitdrukkelijk bepaald » door koninklijk besluit, overeenkomstig art. 1 van gezegd statuut der staatsagenten (12).

De gewone « beampten », hunnerzijds, zouden nog minder dan de « gemachtigden » kunnen bogen op de hoedanigheid van openbaar « ambtenaar ». Dit spreekt

van zelf. Deze personen zijn in feite beampten van de Nationale Bank van België en worden, als het ware, ter beschikking gesteld van het Wisselinstituut krachtens een overeenkomst gesloten tussen dit Instituut en de Nationale Bank (13).

Het gehele stelsel, hoe wettelijk ook, komt als zeer eigenaardig voor, ten opzichte der traditionele grondbeginselen van ons bestuurlijk recht. De bijzonderheden er van en de beschouwingen die er toe aanleiding hebben kunnen geven, zullen wij hier niet bespreken (14).

Doch één feit blijft staan: de machten van het Wisselinstituut, op strafrechtelijk gebied, berusten essentieel bij de Raad van Beheer. In dit orgaan vinden deze strafrechtelijke bevoegdheden principieel hun uitgangspunt en, indien zij op wettige wijze door een ander persoon dan de Raad moeten uitgeoefend worden kan dit enkel gebeuren mits een regelmatige delegatie van machten.

Kan de Raad zijn strafrechtelijke bevoegdheden afvaardigen?

Het hoger gemaakte onderscheid komt hier ter sprake: de bevoegdheid om vervolgingen te vorderen en de bevoegdheid om minnelijke schikkingen te treffen kunnen niet gedelegeerd worden, daar geen enkele wetsbepaling zulks toelaat, zelfs meer, daar de monetaire wetgeving er zich, op impliciete wijze, tegen verzet (15).

De bevoegdheid om misdrijven op te sporen en vast te stellen, met inbegrip van de inbeslagname van litigieuze waarden, kan daarentegen gedelegeerd worden. Deze machtsdelegatie wordt uitdrukkelijk door de wet voorzien (16) en is trouwens ook logisch. Een beraadslagend lichaam kan inderdaad, zonder enige moeilijkheid, beslissingen treffen zoals het instellen van vervolgingen of het treffen van minnelijke schikkingen. Bedrijvigheden, zoals opsporingen en vaststellingen liggen echter buiten de praktische mogelijkheden van een delibererend lichaam tenzij misschien onder gans bijzondere en uitzonderlijke omstandigheden.

Deze laatste bevoegdheden worden uitgeoefend door de gemachtigden van het Wisselinstituut, door de officieren van gerechtelijke politie en door zekere andere Staatsorganen, te weten: de ambtenaren en beampten van het Bestuur der Directe Belastingen, der Douanen en Accijnzen en der Thesaurie, de bank-revisoren.

Opmerkenswaardig is het dat de wettekst (17), waaruit deze laatste personen hun bevoegdheid putten, enkel spreekt van «het vaststellen der inbreuken» en van de «inbeslagname» zonder de «opsporingen» te vermelden.

De gemachtigden van het Instituut bezitten de macht om opsporingen te doen: dit kan niet de minstest wijfel lijden (18).

De officieren van gerechtelijke politie bezitten, vanzelfsprekend, al deze bevoegdheden krachtens hun eigen zending en hoedanigheid: het ware zelfs overbodig geweest ze te vermelden in de wettekst (19).

Zekere rechtsauteurs schijnen een onderscheid te willen maken tussen «opsporingen» en «vaststellingen» (20) en in de werkelijkheid der feiten, bestaat er inderdaad wel een verschil tussen het vaststellen van een inbreuk ter gelegenheid van andere bedrijvigheden, en het systematisch op zoek gaan naar inbreuken van bepaalde aard.

Zou de wetgever dit onderscheid eveneens hebben willen maken? Onlogisch zou het niet zijn: de ambtenaren der vermelde besturen en de bankrevisoren zullen, door de aard hunner bedrijvigheden, allicht er toe gebracht worden, menige inbreuk op de wissel-

controle te ontdekken. Zij moeten dus gewapend zijn om de, als het ware «conservatoire» daad ener vaststelling te verrichten, terwijl het volledig overbodig zou zijn dat zij systematisch opsporingen zouden kunnen instellen.

Moest deze kwestie in de praktijk oprijzen, menen wij dat er met dit onderscheid wel zou dienen rekening gehouden te worden.

Krachtens art. 7 van de B.W. betreffende de Wisselcontrole kunnen de gemachtigden van het Instituut, met het oog op het opsporen en vaststellen van monetaire inbreuken, «elke inlichting, bescheid, proces» verbaal waarvan zij kennis hebben, elke handeling » die hun door het uitoefenen van hun functies bekend » is, inroepen. »

Hetzelfde artikel bevat een beschikking die, in feite, een toepassing is van een algemeen principe door art. 29 Wetboek van Strafvordering uitgedrukt: «De administratieve diensten van den Staat, de » provinciën en de gemeenten inclusief de parketten » en de griffies der hoven en rechtbanken, moeten van » ambtswege aan het Instituut voor den Wissel, elke » inlichting en bescheid overmaken die van zulken » aard zijn dat de opsporing en de vaststelling van die » inbreuken er door vergemakkelijkt wordt.»

«De gemachtigden, vervolgt de Wet, die een onderzoek hebben ingesteld kunnen mededeling vorderen » van alle mondelinge of schriftelijke inlichting in ver- » band met de beschuldigingen naar aanleiding waarvan » zij opsporingen doen.»

Zuiver juridisch gezien, heeft de wetgever met de woorden «die een onderzoek hebben ingesteld» een onjuiste uitdrukking gebruikt.

In strafrecht kan een «onderzoek» alleen door de onderzoeksrechter ingesteld worden. Zelfs de Procureur des Konings is, behoudens bijzondere omstandigheden, daartoe niet bevoegd. De navorsingen die het Parket doet, bezitten hetzelfde juridisch statuut niet als de daden van de onderzoeksrechter. «A fortiori» zijn de gemachtigden van het Instituut daartoe niet bevoegd: zij bezitten niet eens de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.

Vanzelfsprekend heeft de wetgever hier een alle-daagse, niet technische terminologie gebruikt, zoals men zou zeggen dat een bankier een onderzoek instelt nopens de solvabiliteit van een cliënt.

De gemachtigden worden door de wet (steeds hetzelfde art. 7) bevoegd verklaard om «zonder ver» plaatsing het overhandigen van alle rekschriften » en bescheiden te eisen welke het onderzoek van deze » beschuldigingen kunnen mogelijk maken.»

Indien de gemachtigden menen zich niet te mogen vergenoegen met een loutere mededeling van inlichtingen, kunnen zij dus inzage eisen van de ter zake nuttige documenten.

De belanghebbende kan echter niet verplicht worden de verlangde documenten naar de gemachtigde of naar het Instituut te brengen. De keuze, onder dit opzicht berust klaarblijkelijk bij de belanghebbende. Indien hij niet verlangt zijn documenten te «verplaatsen» kan hij eisen dat het overleggen (21) er van zou geschieden in zijn burelen of in zijn woning, daar waar de documenten zich bevinden.

De gemachtigde daarentegen kan enkel het overleggen der documenten vorderen zonder te kunnen eisen dat dit ter plaatse, in de particuliere burelen of woningen, zou plaats vinden: zulke macht zou neerkomen op een soort huiszoekingsrecht, dat de wetgever aan de gemachtigden zeker niet heeft willen verlenen.

Het overleggen op zich zelf, afgezien van de keuze

der plaats, kan door de belanghebbende niet geweigerd worden: hij zou zich blootstellen aan de straffen bepaald door artikel 5 van de besluit-wet. Moest hij dit toch weigeren zou er geen ander middel bestaan dan een rechterlijk huiszoekingsbevel, om het onderzoek der documenten mogelijk te maken.

De belanghebbende kan het overleggen van de documenten afhankelijk maken van een voorwaarde, die een zekere waarborg voor hem uitmaakt: « Evenwel, vervolgt het art. 7, mag elkeen van wien het » overleggen van rekschifturen of bescheiden wordt » vereist, eerst het schriftelijk bewijs vragen van de » instemming van het Instituut voor de Wissel, » betreffende de vordering. »

Maar hier rijst opnieuw de vraag: Wie zal aan de gemachtigden deze instemming geven? Vanzelfsprekend kan dit enkel de Raad van Beheer zijn. Wie anders. Zeker niet een der beambten: dit behoeft geen verder betoog. Zeker ook niet een der gemachtigden.

Inderdaad zou hiervoor in aanmerking kunnen komen ofwel de gemachtigde zelf die de vordering moet uitvoeren, ofwel een zijner collega's. In de eerste veronderstelling zou de gemachtigde zich zelf moeten machtigen, hetgeen juridisch ongerijmd zou zijn. De tweede veronderstelling zou juridisch niet veel zin hebben, vermits de wet geen hiërarchie instelt onder de gemachtigden en ze dus wettelijk allen gelijk zijn in rang en bevoegdheid.

Kan de Raad zijn bevoegdheid tot het geven der « instemming » afvaardigen?

Reeds vroeger (22) hebben wij de beschouwingen van publiekrechtelijke aard uiteengezet, waarom de machtsdelegatie, voor het verzoek tot vervolgingen en de minnelijke schikking, ons juridisch onmogelijk voorkomt.

Dezelfde beschouwingen zijn hier toepasselijk. Er is echter meer: Wie zou de Raad tot het verlenen der « instemming » kunnen delegeren, tenzij een der gemachtigden? Maar dan zouden wij opnieuw in het zoëven vermelde dilemma vervallen.

Ofwel zou de Raad delegatie moeten verlenen aan iemand buiten het Instituut. Afgezien van het feit dat deze personen dan « ipso facto » de wettelijke hoedanigheid van « gemachtigde » zou verwerven, zou zulke beslissing juridisch niet te verantwoorden zijn.

De Raad moet zelf de « instemming » verlenen en moet zulks doen voor elk afzonderlijk geval.

Benevens de ter zake toepasselijke rechtsbeginselen, wijst de wettekst zelf op deze noodzakelijkheid. « Evenwel mag elkeen ... het schriftelijk bewijs vragen » van de instemming ... betreffende de vordering. De » Franse tekst zegt: « ... cette réquisition. »

Voor elk afzonderlijk geval is dus een beraadslaging van de Raad van Beheer onmisbaar.

Een « instemming » in algemene termen verleend voor nog onbekende gevallen zou een verkapt machtsdelegatie en een onaantvaardbare ontduiking der wet uitmaken.

De toestand zou zich natuurlijk anders voordoen, indien men van een andere opvatting uitging.

Moest het, in publiek recht, volstaan, om een machtsdelegatie wettelijk te maken, dat ze niet door de wet verboden weze, dan zou alles wel mogelijk worden en zou de Raad van Beheer op dit gebied zijn bevoegdheid ook wel kunnen afvaardigen, evenals hij dit zou kunnen voor het verzoek tot vervolging en het sluiten ener minnelijke schikking.

En dan zou men logischerwijze tot de volgende toestand komen: vermits al de strafrechtelijke bevoegdheden van het Instituut zouden gedelegeerd kunnen worden, zou niets er zich tegen verzetten, dat aan één

enkele gemachtigde al deze bevoegdheden zouden worden toevertrouwd.

Het zou deze gemachtigde dus mogelijk zijn een persoon, te rechte of ten onrechte van een inbreuk te betichten, onder voorwendsel van opsporingen, zijn boeken en papieren, gebeurlijk ten huize, te doorsnuffelen en zijn akkoord tot een minnelijke schikking af te dwingen, onder bedreiging een verzoek tot vervolgingen tot het Parket te richten.

Men beelde zich trouwens de toestand in van de handelaar of financier die menigmaal op « toelatingen » van het Instituut moet beroep doen, om zijn zaken te kunnen voortzetten. Weigert hij te voldoen aan de « wens » van een gemachtigde van het Instituut, dan betekent dit, op langere of kortere termijn, misschien het doodsarrest voor zijn handel.

Zal hij zich durven verzetten tegen de beleefde « verzoeken van een gemachtigde »?

Het gevaar voor administratieve willekeur, en zelfs voor nog veel ergere misbruiken is overduidelijk. Tegen mogelijke veropenbaring, door gemachtigden, van private of vertrouwelijke gegevens, en zelfs tegen onvoorzichtige praatjes, verleent de wet weliswaar bescherming: art. 8 der besluit-wet vaardigt tamelijk zware straffen (23) uit tegen de gemachtigden « die door onvoorzichtigheid een in « het uitoefenen hunner » functies verkregen inlichting mochten openbaar » maken ».

Het gevaar voor bestuurlijke willekeur blijft nochtans bestaan en kan alleen voorkomen worden door een nauwgezette eerbiediging van de rechtsprincipes (24).

G. DE KEPPEL,
Rechter in de Rechtbank
van eerste aanleg te Antwerpen.

(1) Cf. ons artikel « Enkele beschouwingen over wisselcontrole en convertibiliteit », Rechtsk. Weekbl. 1954-1955, blz. 1623.

(2) Cf. de onderrichtingen door het Wissel-Instituut uitgevaardigd sedert juni 1955. Cf. eveneens het bondig en duidelijk overzicht hiervan gegeven door Professor Baudhuin in zijn wekelijkse economische kroniek in de « Libre Belgique » (Zondag, 7 augustus 1950).

(3) Art. 2 B.W. van 6 oct. 1944 tot oprichting van een Instituut voor de Wissel (B. Stbl. 7 oct. 1944, blz. 406); Art. 6 en 7 B.W. van 6 oct. 1944 betr. de controle op de wissel (B. Stbl. oct. 1944, blz. 408) gewijzigd en aangevuld door B.W. van 4 juni 1946 B. (Stbl. 7 juni 1946).

(4) Cf. desbetreffend ons artikel « La poursuite des infractions au Contrôle des Changes » verschenen in de « Revue de la Banque » 1954, nr 9-10.

(5) Cf. desbetreffend ons artikel « La transaction en matière d'infractions au Contrôle des Changes » Journal des Tribunaux 1955, p. 246 en volg.

(6) Art. 3 B.W. van 6 oct. 1944 tot oprichting van het Instituut.

(7) Art. 6 zelfde B.W.

(8) Art. 2, par. 2 zelfde B.W., artt. 6, 7 en 8 B.W. betreffen de Wisselcontrole.

(9) Art. 3 B.W. tot oprichting van het Instituut.

(10) Cfr. o.a. Verbr. 21 april 1892, Rev. de l'Adm. 1892, p. 253; Verbr. 6 febr. 1891, I, 54 met conclusies van Proc. Gen. Mesdach de ter Kiele; Droit adm. Vo. Délégation, liv. I tit. III, par. 32.

(11) Cfr. o.a. conclusies Proc. Gen. Mesdach de ter Kiele, reeds vermeld (Verbr. 6 feb. 1891, Pas. I, 62).

(12) K.B. 2 oct. 1937, art. 1: « ... Met de Rijksbesturen worden geheel of gedeeltelijk gelijkgesteld de bij koninklijk besluit uitdrukkelijk bepaalde openbare instellingen of diensten ».

(13) Cf. Artt. 6 en 7 B.W. 6 oct. 1944, tot oprichting van het Wisselinstituut. Betreffende deze toestand, vindt men zeer interessante bijzonderheden in een redevoering uitgesproken door de heer advocaat-generaal Willems gedurende de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Brussel op 15 sept. 1948: Deze openingsrede werd gedrukt en uitgegeven door de « Imprimerie Administrative L. Rega », te Leuven.

(14) In ons reeds vermeld artikel « La poursuite des infractions au Contrôle des Changes » werden deze kwesties bondig besproken. (Revue de la Banque 1954, blz. 692).

(15) Het verzoek tot vervolgingen werd onderzocht in ons vermeld artikel verschenen in de « Revue de la Banque ». De minnelijke schikking werd besproken in het hoger vermeld artikel verschenen in het « Journal des Tribunaux ». Betreffende het verzoek tot vervolgingen moeten wij, in alle objectiviteit, aanstippen, dat het Hof van Verbreking, in zijn arrest van 2 sept. 1954, de tegenovergestelde zienswijze heeft gehuldigd op grond van één enkele beweegreden: « Overwegende dat zo het verzoek tot uitoefening van de

» publieke vordering wegens inbreuken op de wetgeving en » op de reglementen in zake wisselcontrole tot de bevoegd- » heden van de Raad van dit Instituut ressorteert, geen » enkele wetsbepaling aan die Raad verbiedt zijn ambtenaren » tot uitoefening van dat recht te machtigen.»

Door deze zienswijze breekt het Hof dus af met zijn vroegere rechtspraak, gevestigd op de traditionele grond- beginselen van ons publiek recht, luidens dewelke een machtsdelegatie slechts geldig is indien zij uitdrukkelijk door een wetsbepaling wordt voorzien.

De gevolgen van zulke stelling, en van het hierdoor gestelde voorgaande, kunnen gevaarvol zijn door de over- dreven machten aldus toegekend aan de Uitvoerende Macht die overal en ten allen tijde — geschiedenis en ondervinding leren het! — doorgaans een geduchte neiging vertoont om hare machten steeds uit te breiden, zo niet te misbruiken!

Betreffende de minnelijke schikking, bestaat er, naar ons wet?, geen uitspraak van het Verbrekingshof.

(16) Artikel 2, al. 2 B.W. 6 oct. 1944 tot oprichting van het Instituut voor de Wissel. Art. 6 B.W. 6 oct. 1944 betr. de controle op de wissel, gewijzigd en aangevuld door B.W. 4 juni 1946.

(17) Art. 6 van de aangevulde B.W.

(18) Art. 2, al. 2 B.W. tot oprichting van het Instituut: «Door toedoen van zijn gemachtigden, inbreuken... op te soren en vast te stellen».

Art. 7, al. 1 B.W. betr. Wisselcontrole: «Met het oog op het opsporen en vaststellen van elke inbreuk... kunnen de gemachtigden van het Instituut voor de Wissel... enz.».

Al. 3: «De gemachtigden die een onderzoek hebben inge- steld kunnen... enz.».

(19) Het woord «behoudens» dat in art. 6 van de B.W. de vermelding «officiëren van gerechtelijke politie» vooraf- gaat, schijnt er wel op te wijzen dat zulks eveneens de

gedachte van de wetgever was, maar dat hij het, volledig- heidshalve, toch nuttig heeft gemeend ze te noemen.

(20) Cf. Beltjens Encyclopedie T I, Code d'Instr. Crim., art. 22, par. 2, p. 201: «La recherche des délits et des » crimes constitue la première des obligations que la loi » impose au procureur du roi, ainsi qu'à tous les agents de » la police judiciaire. Elle consiste, non pas seulement à » constater les infractions à mesure que leur existence est » révélée, mais à s'enquérir des infractions qui ont pu être » commises, en saisissant les traces de leur perpétration. Le » droit de recherche dans les mains du Ministère Public » comprend tous les actes de vigilance et d'administration » auxquels chaque procureur du roi se livre dans son » ressort, soit pour constater qu'aucun délit grave n'échappe » à son action, soit pour assurer la poursuite de tous ceux » qui leur sont signalés.» — Faustin Hélie, édit. fr. T. III, n° 1160; Dalloz vo. Procédure criminelle, n° 456.

(21) Het woord «overhandigen» in de tekst van de B.W. is eigenlijk onjuist, vermits de gemachtigden bij veronder- stelling zelve («zonder verplaatsing») geen bezit van de documenten kunnen nemen.

De Franse tekst gebruikt het woord «production» «Over- handigen» staat in feite gelijk met «remettre». In het volgende alinea wordt trouwens het woord «overleggen» gebruikt.

(22) Cf. hogervermeld artikel in de «Revue de la Banque».

(23) 8 dagen tot 2 jaar gevangenis en/of 1.000 tot 1.000.000 frank geldboete.

(24) *Nota bene*: Onze beschouwingen betreffende het mededelen van inlichtingen en het overleggen van documen- ten zijn niet toepasselijk op «erkende» banken en wissel- agenten (Cf. art. 17 en 18 Besl. Reg. 6 oct. 1944). Dit bijzonder statuut wordt hun verleend krachtens een overeen- komst gesloten met het Wisselinstituut, en zou afzonderlijk dienen onderzocht te worden.

De Eedaflegging bij persoonlijke verschijning

De vertegenwoordiging van de gedingvoerende par- tijen voor de Rechtbanken, hetzij door pleitbezorger, hetzij door advocaat, is, hetzij een regel, hetzij een gewoonte, welke veel bijdraagt tot een serene rechts- bedeling: de vertegenwoordigers der partijen «belevén» het geschil niet op een wijze die eigen is aan de geding- voerende partijen zelf.

Soms echter kan het persoonlijk verhoor van de partijen de zaak in een klaarder daglicht stellen dan de lange over-en-weer betwistingen en debatten, en zeer dikwijls zal zij aan de Rechtbank een afdoende bewijs aan de hand doen: immers door de persoonlijke verklaringen van de partijen kan men komen tot be- kentnissen en vermoedens die de rechter in zijn be- oordeling van het geschil niet kunnen overtuigen.

Ons Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, han- delende in haar Titel VII van het Tweede Boek over de vonnissen, beschikt op een zeer summieriende en bondige wijze in haar artikel 119: «Si le jugement ordonne la comparution des parties, il indiquera le jour de la comparution», en het Koninklijk Besluit n° 300 van 30 maart 1936 vult dit artikel aan met een tweede alinea: «Partijen verschijnen ter openbare terecht- zitting of in de raadkamer. De pleitbezorger en de advocaten der partijen mogen erbij tegenwoordig zijn.»

Waar ons W. B. R., in haar Titel XV van voornoemd boek, zeer breedvoerig een ander middel van recht- vinding behandelt, namelijk het verhoor op feiten en artikelen, is het uitermate beknopt over de persoon- lijke verschijning der partijen door vonnis bevolen.

Dit verhindert echter onze Rechtbanken niet vrij regelmatig de persoonlijke verschijning van de partijen te bevelen, en er zijn zelfs Rechtbanken die geen von- nis kunnen vellen zonder niet alleen de bundels «door- zocht», doch ook de partijen «doorzien» te hebben. (Ons is zelfs bekend dat een vrederechter, bij niet ver- schijnen van de gedaagde, waar hij normaal gesproken een verstekvonnis zou moeten vellen hebben, er niet voor terug schrikte een persoonlijke verschijning van de partijen te bevelen, met het te voorziene gevolg, dat de verweerder op de gestelde dag, uur en plaats evenmin tegenwoordig was!)

Wanneer nu deze partijen, in eigen persoon, bij- gestaan of niet door hun raadsman of pleitbezorger, op de gestelde dag en uur, in openbare zitting of in raadkamer, voor de rechter verschijnen, worden zij zeer dikwijls (en voor sommige rechters in de regel) verzocht de eed af te leggen vooraleer zij te antwoor- den hebben op de vragen welke de rechter hen stel- len zal. Dit geschiedt meestal onverwacht, doch ook komt dit voor in de beschikkingen van het vonnis dat de persoonlijke verschijning beveelt.

Het laatste snuffje der hedendaagse rechtsvinding is deze praktijk zeker niet: reeds in de loop der vorige eeuw — welke dan toch doorgaat voor zeer conserva- tief — werd dit middel van «recht-zoeking» gebruikt en werd de eed aan de verschijnende partijen opgelegd.

De vraag stelt zich dan of de partijen, op grond van een vonnis, geveld overeenkomstig artikel 119 W. B. R., de eed *moeten* en *mogen* afleggen, of dit vonnis deze eedaflegging *moet* en *mag* eisen van de aldus verschijnende partijen.

Een vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg, zetelende te Antwerpen de dato 29 april 1882 (Pas. III, 232), beschikt als volgt: «Attendu que des dé- » veloppements donnés en termes de plaidoirie il » résulte que la demanderesse se croit en droit d'in- » voquer l'article 119 du Code de procédure civile, » et que, si les explications ad accordandum n'amènent » pas à un arrangement, elle se réserve de recourir » à l'interrogatoire sur faits et articles;

» Attendu que l'article 119 du Code de procédure » civile permet de faire comparaître les parties, mais » à l'audience, si le juge estime que c'est un moyen de » découvrir la vérité; et qu'aux termes de l'article 2 » de l'arrêté du prince souverain du 4 novembre 1814, » toute personne interrogée, même d'office, par le juge, » en matière civile, doit prêter serment avant de » répondre;

» Attendu que des termes de la conclusion aussi » bien que des développements qui ont été donnés, il » résulte que ce n'est point là ce que poursuit la » demanderesse; qu'elle ne veut qu'une comparution » ad accordandum;

» Attendu que pareille comparution n'est pas une mesure d'instruction; qu'au lieu de tendre à établir la vérité elle a pour but d'en rendre la recherche inutile en mettant fin au procès, sans le décider, et pas une convention transactionnelle; qu'aussi lorsqu'il n'intervient pas d'accord, il n'est pas même permis de prévaloir, dans les débats ultérieurs, de ce qui peut avoir été dit ou fait en chambre du conseil;

» Attendu que cette tentative de conciliation, qui n'est prévue par aucune loi, ne peut par suite être imposée ni par les juges, ni par les parties; qu'elle dépend complètement de la bonne volonté des uns et des autres;

» Attendu, au surplus, qu'une comparution personnelle, de quelque nature qu'elle soit, ne pourrait être demandée qu'à la défenderesse Sibille, la seule qui, d'après la demanдресse elle-même, aurait traité et se serait engagée; que, pour les deux autres défenderesses, la mesure requise ne peut avoir d'autre résultat que de les contraindre à un déplacement onéreux et vexatoire;

» Pas ces motifs, sous réserve d'entendre ad accordandum, en chambre de conseil, la demanдресse et la défenderesse Sibille, si, de part et d'autre, elles y consentent, dit n'y avoir lieu d'ordonner cette comparution, ni d'autre semblable, et condamne la demanдресse aux dépens de l'incident.»

Nog geen zes jaar later velt de tweede Burgerlijke Kamer der Rechtbank van Eerste Aanleg, zetelende te Luik, in dato 7 november 1888 (Cloes et Bonjean, 1889, 312) een vonnis beschikkende als volgt:

« Attendu que le notaire Kleinerman réclame au Comte Frédéric de Renesse 1.000 frs à titre d'honoraires pour avoir, comme mandataire du défendeur, négocié en août 1894 un emprunt de 100.000 frs.

» Attendu que le demandeur prétend que ses négociations ont abouti, mais qu'au moment de passer l'acte, le défendeur a refusé de conclure l'emprunt sous prétexte qu'il n'avait plus besoin de fonds;

» Attendu que l'existence du mandat dont la valeur excède 150 frs est déniée par le défendeur et que le demandeur n'en rapporte ni une preuve écrite, ni même un commencement de preuve par écrit rendant admissible la preuve testimoniale;

« Attendu que l'article 119 du Code de procédure civile et l'article 2 de l'arrêté de prince souverain des Pays Bas Unis du 4 novembre 1814 permettent aux tribunaux d'ordonner d'office la comparution personnelle des parties en audience publique, afin de les interroger sous serment sur tous les faits de la cause; qu'il y a lieu, dans l'espèce, d'user de ce moyen d'investigation;

» Par ces motifs, le Tribunal ordonne d'office que les parties comparaitront à l'audience du ... pour s'expliquer après avoir prêté serment, sur le débat dont le tribunal est saisi ... ».

Beide gerechtelijke uitspraken bevestigen eenvoudig dat het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, door zijn artikel 119 toelaat de persoonlijke verschijning te bevelen (wat hier niet betwist wordt) en dat het artikel 2 van het Besluit van de Prins Souverain der Nederlanden van 4 november 1814 op die persoonlijke verschijning van toepassing is, aldus beweerende dat de partijen niet alleen de eed mogen afleggen, doch zelfs de partijen verplicht zijn deze eed af te leggen.

Wanneer wij nu dit Besluit van de Prins Souverain — waaraan zoveel belang gehecht wordt en dat als het ware de spil van de hoger gemelde motiveringen is — in onze wetboeken opzoeken, bevinden wij dat dit niet vermeld staat bij artikel 119 doch wel bij artikel 333 W. B. R., handelende over het verhoor over

feiten en artikelen, en dat de tekst aldaar in nota weergegeven in de Franse taal gesteld is zoals deze bekend gemaakt werd in de Journal Officiel (1814, III, 475), luidende als volgt:

« en matière civile ou commerciale, toute partie qui sera interrogée sur faits et articles, ou même d'office par les juges, prêteront serment avant que de répondre. »

De hoger gemelde vonnissen steunen zich — en kunnen zich niet anders steunen dan — op de woorden: « ou même d'office » van het gezegde artikel 2.

Een nieuwe vraag stelt zich hier: welke is de betekenis van de zin van deze woorden?

Welke school in de wetsuitlegging men ook volgen mag, of men nu meer geneigd is Levy, Meijers, Krabbe en Geny te volgen in hun vrije Rechtsbeweging en als voornaamste bron van Recht de gewoonterechtelijke interpretatie der wetten voor te staan, of men nu meer geneigd is Merlin en Laurent in hun Klassieke of Exegetische school te volgen zoekende naar de wil van de Wetgever, hetzij door analogische toepassing of de redenering, a contrario, hetzij door de uitgedrukte wil, grammaticaal, logisch en historisch uitgelegd na te vorsen, wij kunnen niet anders dan ons de vraag stellen, zoals vóór ons reeds zeer terecht Jules Eyerman (Belgique Judiciaire, 1894, 63-64) gedaan heeft: Voorziet het Besluit van 1814 twee verschillende gevallen: vooreerst een speciaal geval — het verhoor op feiten en artikelen — en daarna de algemene regel — alles wat niet verhoor op feiten en artikelen is — of heeft dit Besluit slechts betrekking op het verhoor op feiten en artikelen?

Onze oud Vaderlandse Wetgeving voorzag de eedaflegging bij het verhoor op feiten en artikelen, doch ingevolge de Franse bezetting en de invoering van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging van 1806 werd afbreuk gedaan aan de Oud Vaderlandse gewoonten en gebruiken, doordat dit Wetboek de eedaflegging niet voorzag.

Anderzijds kende onze oude wetgeving de persoonlijke verschijning, zoals deze door het W. B. R. in haar artikel 119 voorzien, niet.

Na de Franse bezetting nu wordt de oude praktijk terug ingevoerd door het Besluit van 1814, hetwelk artikel 333 W. B. R. in die zin aanvult.

Heeft dit Besluit naast de aanvullende rol die het speelt ook een innoverende rol willen spelen, en heeft het de eedaflegging willen uitbreiden tot het verhoor van partijen buiten het verhoor op feiten en artikelen, procedure, welke vóór 1806 in onze streken onbekend was? De vonnissen van Antwerpen en Luik, hoger aangehaald, geven op deze vraag een bevestigend antwoord: zij zijn de mening toegedaan dat de woorden « ou même d'office » een algemene draagkracht hebben, wat volgens hen duidelijk, klaar en ontegensprekelijk wordt aangeduid door het voorwoord « ou », en dat dit Besluit derhalve de eedaflegging verplichtend maakt bij elk verhoor van partijen.

Wij kunnen deze mening echter niet delen. In haar artikel 2 brengt het Besluit van 1814 op een uitdrukkelijke wijze een aanvulling aan het artikel 333 W. B. R., dat luidt als volgt:

« La partie répondra en personne, sans pouvoir lire aucun projet de réponse par écrit, et sans assistance de conseil, aux faits et articles contenus en la requête, même à ceux sur lesquels le juge l'interrogera d'office; les réponses seront précises et pertinentes sur chaque fait, et sans aucun terme calomnieux ni injurieux: celui qui aura requis l'interrogatoire ne pourra y assister. »

Opmerkenswaardig is dat dit artikel een onder-

scheid maakt tussen de vragen die door de eisende partij in haar verzoekschrift zijn aangeduid en deze welke de rechter van ambtswege stelt: beide reeksen van vragen moeten op dezelfde wijze en met in acht-neming van dezelfde regels worden beantwoord.

Uit de tekstontleding van het Besluit van 1814 kunnen wij de stelling afleiden dat de woorden « sera interrogée sur faits et articles ou même d'office par les juges » in dit besluit slechts een verwijzing is naar de tweeledige opstelling van het artikel 333 W.B.R. en dat derhalve de woorden « ou même d'office par les juges » verwijst naar de vragen welke de rechter meent ambtshalve te moeten stellen bij de onder-vraging op feiten en artikelen.

Het is ontegensprekelijk dat er in de verwoording der beide wetsbeschikkingen een klaar, duidelijk en merkwaardig parallelisme waar te nemen is.

Een tweede argument voor onze stelling vinden wij bij de lezing van de Nederlandse tekst van hetzelfde artikel 2, luidende: « al de partijen, die door de regters » in civiele of commerciële zaken, op feiten en artike-len zullen worden gehoord, zelfs dan wanneer zulks » ex officio zal geschieden, zullen den eed moeten af- » leggen alvorens te antwoorden ». (Terloops dient hier opgemerkt te worden dat het vraagstuk over de voorrang van de Franse of de Nederlandse tekst der wetsbeschikkingen hier niet ter sprake komt, en wij aanvaarden dat beide even rechtskrachtig zijn, al is de Franse tekst de vertaling van de Nederlandse.)

De woorden « ou même d'office » is de vertaling van « zelfs wanneer *zulks* ex officio zal geschieden ». Welke grammaticale zin kan het woord « zulks » hebben, zo het niet terugwijst naar « op feiten en artikelen zullen worden gehoord »? Of moeten wij, Vlaamse juristen, maar aanvaarden dat de Nederlandse taal niet ge-maakt is om rechtsbepalingen te verwoorden, en wan-neer zij zich daaraan toch bezondigt, zij het bewijs geleverd heeft van taalkundige blunders?

Wanneer wij de juridische wordingsgeschiedenis van het Besluit van 1814 nagaan, vinden wij een derde argument voor onze stelling: het Besluit komt het W.B.R. aanvullen en hervormen om ons procesrecht terug in overeenstemming te brengen met de oude gewoonten welke alleen het verhoor op feiten en artikelen kende en niet de persoonlijke verschijning van partijen, procedure welke door het W.B.R. werd ingevoerd. Hoe kan een Besluit een procedure terug in overeenstemming brengen met een voorgaande procedure die eenvoudig niet bestond? Dit zou absurd zijn.

Uit de voorgaande argumentatie kunnen wij beslui-ten dat het Besluit van de Prins Souverein der Neder-landen van 4 november 1814 alleen doelt op de onder-vraging op feiten en artikelen en geen algemeen prin-cipe stelt, en dat derhalve de eed niet moet opgelegd worden aan de partijen welke ingevolge een vonnis, genomen overeenkomstig artikel 119 W.B.R., per-sonlijk voor de rechter verschijnen om door hem ondervraagd te worden.

Maar wat meer is, aan deze persoonlijk verschij-nende partijen mag de eed niet opgelegd worden: immers onze Grondwet beschikt in haar artikel 127: « Geen eed kan worden opgelegd dan uit kracht van de wet. Deze stelt het formulier vast. »

Onze Grondwet stelt aldus het beginsel voorop dat geen eed kan opgelegd worden dan krachtens een wet, welke het formulier ervan vaststelt.

Het Besluit van 1814 is een uitzonderingsbepaling genomen met het oog op een speciale procedure, de ondervraging op feiten en artikelen, welke onmogelijk

kan uitgebreid worden zoals wij hierboven hebben aangetoond, zodat er geen enkele wetsbepaling is welke de rechter toelaat de eed bij de persoonlijke verschijning aan de partijen op te leggen.

Rechter Havaux in zijn artikel: « Du danger des traductions » (Belgique Judiciaire, 1894, 479-480) kan deze stelling (welke vóór hem verdedigd werd door Jüles Eyerman) niet bijtreden en houdt voor dat het artikel 2 van het Besluit van 1814 van toepassing is op *alle* persoonlijke verschijningen van partijen.

Na uiteengezet te hebben waarom volgens hem de Franse tekst zeker zo rechtskrachtig is als de Neder-landse, maakt deze auteur een ontleding van dit Be-sluit: na in het eerste artikel voorgeschreven te heb-ben dat hij, die een eed moet afleggen, deze moet afleggen in de vormen gebruikelijk vóór de Franse bezetting, legt het artikel 2, aldus Havaux, de ver-plichting op elke partij, die hetzij ondervraagd wordt op feiten en artikelen, hetzij persoonlijk overeenkom-stig artikel 119 W.B.R. voor de rechtbank verschijnt, de eed moet afleggen vooraleer te antwoorden op de hem gestelde vragen.

Tot staving van zijn stelling verwijst hij naar het verslag van 2 november 1814, opgemaakt door de Com-missaris-Generaal van Justitie en overgemaakt aan de Prins Souverein, waarvan hij inzage heeft gekregen op het Ministerie van Justitie, alwaar dit verslag zich in het archief bevindt. Dit verslag, dat als het ware het waarom van het Besluit is, luidt als volgt:

« Il paraît nécessaire de rétablir en Belgique l'an-cienne formalité du serment et même de fixer un » point de jurisprudence pratique assez contesté, celui » de savoir si, en matière civile, une partie interrogée » soit d'office, soit à la requisition de la partie adverse, » sur faits et articles, doit répondre sous la foi du » serment. Malgré le doute que laisse sur ce point » le code actuel de procédure la pratique antérieure et » la saine raison doivent faire pencher pour l'affir-mative. »

Bij een aandachtige lezing van dit verslag kan men onmogelijk een argument vinden voor de stelling van de heer Havaux, wel integendeel!

Waar de Franse wettekst aan duidelijkheid mist, is de Franse tekst van dit verslag aan de Prins Souve-rein even duidelijk als de Nederlandse tekst van het Besluit zelf: hieruit blijkt klaar en duidelijk dat de nieuwe rechtsregel alleen betrekking heeft op de ondervraging op feiten en artikelen en de twijfel wil oplossen die voorheen bestond, namelijk of de partij zowel op de gekwoteerde vragen als op deze van ambtswege door de rechter gesteld moest antwoorden na vooraf de eed te hebben afgelegd.

Waar de vroegere rechtsregels dienomtrent niets uitdrukkelijk voorzagen, voert de wetgever nu de ver-plichting uitdrukkelijk in, en de Commissaris-Generaal spoort de Prins Souverein er toe aan dit te doen, ge-zien anders een twistpunt blijft bestaan al geeft de vroegere rechtsbedeling en het gezond verstand er een klaar antwoord op.

Besluitend kunnen wij zeggen, samen met de com-mentator van het Arrest van het Hof van Verbreking dd. 18 mei 1899 (Pas. I, 260), dat, uit de combinatie van de twee versies van de wettekst — beiden even officieel — het artikel 2 van het Besluit van de Prins Souverein der Nederlanden van 4 november 1814 uit-sluitend betrekking heeft op het verhoor op feiten en artikelen, en dat het niets anders inhoudt dan dat de partijen aldus ondervraagd onder eed moeten ant-woorden zo goed op de vragen die de rechter van

ambtswege overeenkomstig artikel 333 W. B. R. meent te moeten stellen, als op deze in het verzoekschrift vermeld en door de tegenpartij betekend, en dat dienvolgens de beslissingen welke de partijen, persoonlijk verschijnend overeenkomstig artikel 119 W. B. R., ver-

plichten voorafgaandelijk de eed af te leggen, in strijd zijn met de wet en met de Grondwet.

Theophile DOM,
Advocaat te Antwerpen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 3 mei 1955.

Voorzitter : M. de Clippele.
Raadsheer-Verslaggever : M. De Bersaques.
Advocaat-Generaal : M. Dumon.

Belastingen. — Afstand van bezwaarschrift.

Noch artikel 61, § 3, noch artikel 65 der gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelastingen verbieden aan de belastingplichtige afstand te doen van zijn bezwaarschriften buiten de in de eerste bepalingen bepaalde termijn.

De aanslag, die is opgenomen in het uitvoerbaar verklaarde kohier, levert de titel van de schuldvordering op, welke aan de administratie toelaat de betaling van de belasting te eisen alsmede tot de invordering daarvan over te gaan.

Daarenboven wordt niet een beslissing van de directeur der Rechtstreekse Belastingen door de wet vereist.

De bij de wet aan de belastingplichtige toegekende bevoegdheid om een bezwaarschrift tegen de te zijnen laste gevestigde aanslag bij de directeur der Directe Belastingen in te dienen sluit in zich het recht voor de belastingplichtige om naderhand afstand van zijn reclamatie te doen.

Wanneer de belastingplichtige afstand heeft gedaan, is de directeur ontheven van de verplichtingen om te beslissen over de oorspronkelijk in de reclamatie aangevoerde grieven.

Wanneer de belastingplichtige overigens geen bezwaarschrift heeft ingediend ofwel afstand daarvan heeft gedaan, heeft hij niet het recht om vóór het hof van beroep de onwettelijkheid of de onregelmatigheid van de aanslag in te roepen.

Wwe Nullens-Libert en cs. t/ Belgische Staat
Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, op 6 maart 1953 gewezen door het Hof van beroep te Luik;

Over het derde middel, schending van artikelen 97, 110, 112 en 113 van de Grondwet, 1317 tot 1332 van het Burgerlijk Wetboek, 32, 35, 55, 61 tot 67 der wetten op de inkomstenbelastingen, samengeschaald bij besluit van 31 juli 1943, 7 der wetten betreffende de

ationale crisisbelasting, samengeschaald bij besluit van 31 juli 1943,

doordat het bestreden arrest de verzaking aan de bezwaren buiten de bezwaartermijn van artikel 61, paragraaf 3, van gezegde wetten aanvaardt,

dan wanneer artikel 65 der wetten voorschrijft dat het bezwaar moet worden beslecht door een directoriale beslissing en wanneer het fiscaal recht, hetwelk van openbare orde is, er zich tegen verzet dat de belastingen zouden geheven worden op een ander bedrag dat dit der werkelijke winsten, zoals omschreven bij de wet, zodat de afstand van het bezwaar geen middel kan zijn om van de regel af te wijken :

Overwegende dat noch artikel 61, paragraaf 3, noch artikel 65 der samengeschaalde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, de belastingplichtige verbieden van zijn bezwaarschriften afstand te doen buiten de termijn, voorzien bij de eerste van deze bepalingen;

Overwegende dat de aanslag in het kohier, uitvoerbaar verklaard, opgenomen, de titel van de schuldvordering uitmaakt welke aan de administratie toelaat de betaling van de belasting te eisen alsmede tot de invordering ervan over te gaan;

dat een beslissing van de directeur der rechtstreekse belastingen niet daarenboven door de wet vereist wordt;

Overwegende dat het vermogen dat door de wet aan de belastingplichtige verleend wordt om een bezwaarschrift tegen de aanslag te zijnen laste gevestigd bij de directeur der rechtstreekse belastingen in te dienen, in zich het recht voor de belastingplichtige sluit, naderhand afstand van zijn reclamatie te doen;

Overwegende dat wanneer de belastingplichtige afstand gedaan heeft, de directeur der belastingen vrijgesteld wordt van de verplichting aangaande de grieven, oorspronkelijk in de reclamatie ingeroepen, te statuëren;

Overwegende, overigens, dat wanneer de belastingplichtige geen reclamatie ingediend heeft, ofwel ervan afstand gedaan heeft, hij zonder recht is om vóór het Hof van beroep de onwettelijkheid of de onregelmatigheid van de aanslag in te roepen;

Dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegsters tot de kosten.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 2 mei 1955.

Voorzitter: M. de Clippele.

Raadshcer-Verslaggever: M. Rutsaert.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Onrechtmatige daad. — Vereisten voor het recht op schadevergoeding deswege.

Indien het eerste vereiste van artikel 1382 B.W. namelijk de schuld, een ongeoorloofde daad veronderstelt, is het tweede vereiste, de schade, daarentegen een louter feitelijk gegeven, bestaande in een vermogensvermindering of de beroving van een voordeel.

Met betrekking tot de schade, door twee zusters geleden ingevolge het feit, dat het slachtoffer, hun broeder, in hun onderhoud voorzag, onderstelt deze schade geenszins het bestaan van een wettelijke of bedongene verplichting van het slachtoffer tot onderhoud jegens de benadeelden.

Artikel 1382 B.W. verplicht de dader van een ongeoorloofde handeling tot vergoeding van de gehele door deze handeling veroorzaakte schade, welke zeker is en niet uit de beroving van een onrechtmatig voordeel voortspuit.

Het Hof van Beroep heeft het voorhanden zijn van een dergelijke schade vastgesteld door erop te wijzen dat de ongeoorloofde handeling, namelijk de opzettelijke doding van de broeder bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, voor zijn zusters de beroving van een voordeel heeft ten gevolge gehad, dat niet onrechtmatig was, namelijk het voorzien door het slachtoffer in hun onderhoud, terwijl dit onderhoud voldoende bestendig was om de schade als zeker te doen beschouwen.

De zusters hadden er recht op door de dader niet beroofd te worden van het voordeel, dat het slachtoffer hun verschaftte zonder wettelijk daartoe verplicht te kunnen worden.

Van de Walle t/ Vandenbussche Maria en Martha b.p.

Gelet op het bestreden arrest d.d. 20 oktober 1954, gewezen door het Hof van beroep te Gent;

Over het enig middel: schending van artikelen 1382 en 1383 van het burgerlijk wetboek, 3 en 4 van de wet van 18 april 1878 houdende voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering, 205, 206 en 207 van het burgerlijk wetboek,

doordat het bestreden arrest aanlegger ten onrechte veroordeeld heeft tot de herstelling van het nadeel dat aan de burgerlijke partijen, huidige verweersters, werd veroorzaakt door het feit dat, tengevolge van het overlijden van hun broeder die met hen één huishouden uitmaakte, zij voortaan zouden beroofd zijn van het materieel voordeel welk voor hen bestond in de tussenkomst van hun broeder in de kosten van hun persoonlijk onderhoud,

dan wanneer er slechts aanleiding bestaat tot vergoeding, gesteund namelijk op artikelen 1382 en 1383 van het burgerlijk wetboek, voor zover de schade, waarvan de herstelling vervolgd wordt, in de krenking van een recht bestaat,

wat noodzakelijk de toepassing van die zelfde bepalingen uitsluit, in geval, zoals in het onderhavige, het ongeoorloofd feit, welke naar beweerd wordt de aansprakelijkheid heeft doen ontstaan, enkel tot uitwissel heeft gehad de aanvrager tot vergoeding te beroven van een materieel voordeel dat hem slechts

goedwillig was verleend en buiten alle wettelijke en conventionele verbintenissen vanwege diegene die hem het voordeel bezorgde:

Overwegende dat artikel 1382 van het burgerlijk wetboek degene, die door zijn schuld een schade veroorzaakt heeft, ertoe verplicht, deze te vergoeden;

Overwegende dat indien het eerste vereiste van deze wetsbepaling namelijk de schuld, een ongeoorloofde daad onderstelt, het tweede vereiste, de schade, daarentegen, een louter feitelijk gegeven is, bestaande uit een vermogensvermindering of de beroving van een voordeel;

Overwegende, met betrekking tot de schade voor verweersters voortspruitende uit de omstandigheden dat het slachtoffer, hun broeder, in hun onderhoud voorzag, dat deze schade geenszins het bestaan onderstelt, in hoofde van het slachtoffer, van een wettelijk of bedongene verplichting tot onderhoud jegens de benadeelden;

Dat artikel 1382 van het burgerlijk wetboek de dader van een ongeoorloofde handeling ertoe verplicht de gehele door deze handeling veroorzaakte schade te vergoeden, welke zeker is, en niet uit de beroving van een onrechtmatig voordeel voortspuit;

Overwegende dat het Hof van beroep het voorhanden zijn van een dergelijke schade heeft vastgesteld, door erop te wijzen dat de ongeoorloofde handeling, namelijk de onvrijwillige doding van de broeder van verweersters, bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, voor hun de beroving van een voordeel hetwelk niet onrechtmatig was, namelijk het voorzien door het slachtoffer in hun onderhoud, voor gevolg heeft gehad, en dat dit onderhoud een voldoende bestendigheid vertoonde, om de schade als zeker te doen beschouwen;

Overwegende dat verweersters er recht op hadden door aanlegger niet beroofd te worden van het voordeel hetwelk het slachtoffer hun verschaftte, zonder er wettelijk te kunnen toe verplicht worden;

Dat het middel faalt naar recht;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT: Het door bovenstaand cassatie-arrest bevestigd arrest van het Hof van Beroep te Gent d.d. 20 oktober 1954 is verschenen in het R.W. 1954/1955, 1507.

HOF VAN ASSISEN DER PROVINCIE LIMBURG

30 november 1955.

Voorzitter: M. Ulrix.

Bijzitters: M.M. Driessen en Alsteens.

Openbaar Ministerie: M. Velaers.

Strafrechtelijk onderzoek. — Afwijzing van het verzoek van de beklaagde om moderne geneeskundige maatregelen van onderzoek door geneeskundigen te doen verrichten.

Door de beklaagde gedaan verzoek tot benoeming van een college van deskundigen met opdracht « de beklaagde te onderzoeken en hem te verhoren omtrent de feiten, met aanwending van alle moderne middelen van geestesonderzoek, die de deskundigen mochten nodig achten om de waarheid te achterhalen, zoals subnarcose, voorkomend uit intraveneuse inspuiting met pentotal of andere analoge

medicamenten, de cardiazolschok, de elektrische schok, de psychogalvanographie en de electroencephalographie».

In het onderhavige geval gaat het niet om een onderzoek naar de geestestoestand van de beklaagde, maar wel degelijk om een maatregel van gerechtelijke investigatie, waaruit zou moeten blijken of beklaagde al dan niet de hem ten laste gelegde feiten heeft begaan.

Het Hof mag dergelijke maatregelen niet gelasten, vooreerst omdat dokters in de geneeskunde niet tot de gerechtelijke diensten behoren en voornamelijk omdat de daden van opsporing in strafzaken door de wet worden opgedragen aan personen, die op limitatieve en exclusieve wijze worden aangewezen zonder dat bij de uitvoering dezer opdrachten enige delegatie kan worden geduld aan personen, die niet behoren tot een categorie van hen, die zelf de wettelijke bevoegdheid bezitten tot de uitoefening van dergelijke opdrachten over te gaan; anders beslissen zou tot feitelijk gevolg hebben het uiteindelijk lot van een beklaagde over te laten aan de beslissing van derden, op wier verrichtingen een effectieve controle niet kan worden uitgeoefend.

De voorgestelde methodes zijn volstrekt waardeeloos als investigatiepraktijken, te weten om de gerechtelijke waarheid te achterhalen.

De verzochte behandeling is volstrekt ondoeltreffend en ondoelmatig, zonder te gewagen van de gevaren, die zij oplevert voor de sociale orde en de sociale vrede.

Openbaar Ministerie t/ Braeckman.

Overwegende dat Braeckman Emiel-Joseph er van beschuldigd wordt te Genk, in de nacht van 8 op 9 december 1954, vrijwillig, met het oogmerk om te doden en met voorbedachte raad, een doding gepleegd te hebben op de persoon van Huyskens Maria-Leonarda;

Overwegende dat na herhaaldelijk in de loop van het vooronderzoek de feiten te hebben toegegeven en de redenen te hebben bekend gemaakt die hem tot het plegen derzelfde hadden aangezet, beschuldigde plotseeling zijn houding heeft gewijzigd en de stelling van zijn volledige onschuld heeft staande gehouden; dat hij deze laatste houding heeft gehandhaafd bij zijn verschijning vóór het Hof;

Overwegende dat zijn raadslieden ter zitting van 29 november 1955 besluiten hebben neergelegd, door beschuldigde ondertekend, waarin het Hof wordt aangezocht een college van deskundigen aan te stellen met als opdracht «de beschuldigde te onderzoeken, en hem te onderhoren betreffende de feiten, met aanwending van alle moderne middelen van geestesonderzoek die de deskundigen zouden nodig achten om de waarheid te kennen, zoals subnarcose voortkomend uit intraveineuse inspuiting met pentolal of andere analoge medicamenten, de cardiazolschok, de elektrische schok, de psychogalvanographie en de electroencephalographie»;

Overwegende dat op dit punt ondervraagd, beschuldigde het door hem in besluiten aangevraagd verzoek bevestigd heeft en verklaard heeft daarin te volharden; dat hij tijdens deze interpellatie eveneens verklaard heeft de risico's te kennen die voorgestelde behandelingen kunnen medebrengen en deze te willen aanvaarden;

Overwegende dat uit het ter zake uitgevoerde psychiatrisch onderzoek is gebleken dat beschuldigde over de volheid van zijn geestesvermogen beschikt, zonder zelfs — inzonderlijk op het huidig ogenblik —

de minste vermindering van aansprakelijkheid te vertonen;

Overwegende dat de hogerstaande beschouwingen aanduiden dat het in het onderhavige geval niet gaat om de geestestoestand van een beschuldigde te doorpeilen, maar wel degelijk om een maatregel van gerechtelijke investigatie, waaruit zou moeten blijken of voormelde ja dan niet de hem aangetijde feiten heeft begaan;

Overwegende dat — terzijde gelaten de vraag of er een geneesheer zou te vinden zijn om de hoger omschreven taak op zich te nemen — het Hof dergelijke maatregel niet mag gelasten vooreerst omdat dokters in de geneeskunde niet tot de gerechtelijke diensten behoren en voornamelijk omdat de opsporingsdadende in strafzaken door de wet worden opgedragen aan personen die op limitatieve en exclusieve wijze worden aangeduid, zonder dat bij de uitvoering van deze opdrachten enige delegatie kan worden geduld aan personen die niet behoren tot de categorie van degenen die zelf de wettelijke bevoegdheid bezitten tot dergelijke opdrachten over te gaan; dat anders beslissen voor feitelijk gevolg zou hebben het uiteindelijk lot van een beschuldigde aan de beslissing over te laten van derden, over wier verrichtingen geen effectieve controle kan worden uitgevoerd;

Overwegende dat de omstandigheid dat beklaagde erop aandringt dat hij zich vrijwillig aan de voorgestelde experimenten onderwerpt, met voorkennis en aanneming van alle risico's en de gevolgen die zij kunnen naslepen, niet opwegen kan tegen het hoofdzakelijk en grondwettelijk beginsel dat het uitsluitend aan het rechterlijk gezag toekomt recht te spreken en de misdrijfplegers te berechten, met uitsluiting van andere middelen dan deze die door het Wetboek van Strafrecht te zijner beschikking worden gesteld;

Overwegende ten overvloede en voor zoveel als nodig, dat het vaststaat en zelfs niet eens ernstig door de raadslieden van beschuldigde wordt betwist dat indien de voorgestelde methodes misschien, alhoewel toch in beperkte wijze, enig nut kunnen bijbrengen op zuiver medicaal gebied en wel als diagnosemiddel bij geesteszieken, zij volstrekt waardeeloos zijn als investigatiepraktijken, te weten om de gerechtelijke waarheid te achterhalen;

dat inderdaad door alle experten in de psychiatrie wordt aangenomen dat, zo de meest doortastende van de aangehaalde hulpmiddelen de mens in een staat van beneveling — de zogenaamde schemertoestand — brengen, de beschikking over zijn wil hem daardoor niet helemaal wordt ontnomen, waaruit volgt dat hij in de mogelijkheid verkeert datgene te verzwijgen wat hij niet wenst uit te brengen, met andere woorden dat hij voldoende controle over zich zelf behoudt om de experten te bedriegen, in dezelfde mate als hij zulks voor het Gerecht zou gedaan hebben;

Overwegende anderzijds dat de besproken behandeling de geestesvermogens in verwarring stuurt, zodanig dat een beschuldigde onder haar invloed tot raaskallen kan overgaan, aldus woorden uitspreken of beweringen uiten die alle betekenis missen en die, moesten zij voor ernstig worden opgenomen, van aard zouden zijn het Gerecht op een dwaalspoor te leiden;

Overwegende dat uit dit alles voortvloeit dat de aangeboden behandeling volledig ondoeltreffend en ondoelmatig is, zonder te gewagen van de gevaren die zij oplevert ten overstaan van de sociale orde en de sociale vrede;

Overwegende dat zij bijgevolg noch toelaatbaar noch bruikbaar is; dat door niet in te gaan op het verzoek van beschuldigde, het Hof in gene mate de rechten

van de verdediging krenkt, vermits het zagezegd door haar nagestreefd doel, met name het opzoeken van de waarheid, onmogelijk kan verwezenlijkt worden;

Om deze redenen,

Het Hof, uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak;

Gelet op de wet van 15 juni 1935;

Gehoord de beschuldigde en zijn raadslieden, in hun betoog ter staving van de neergelegde besluiten, alsmede de heer Germain Vemaers, substituut-procureur des Konings, in zijn opmerkingen allen hebbende gebruik gemaakt van de Nederlandse taal;

Zegt voor recht, dat er geen redenen voorhanden zijn om op de aanvraag van beschuldigde in te gaan; Verwerpt deze;

Beveelt dat er onverwijld zal worden overgegaan tot de debatten ten gronde;

Behoudt de kosten voor.

NOOT : Zie het arrest van hetzelfde Hof, dd. 22 november 1955, in de strafzaak tegen Bergans, in R. W. 1955-1956, 579.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e kamer. — 13 oktober 1955.

Voorzitter : M. Goffinet.

Raadsheren : M.M. Ulrix en Van Hamont.

Advocaat-Generaal : M. Glinisson.

Advocaten : Mrs Van Deurzen en E. Willems.

1. **Gehuwde vrouw.** — Als burgerlijke partij optredend zonder de machtiging van haar man. — Afzonderlijk beroep uitoefenende. — Voorbehouden goederen. — Machtiging van de man niet vereist.

2. **Wegverkeer.** — Voetgangers op de rijbaan bij onbegaanbaarheid van de gelijkgrondse berm. — De voetgangers mogen dan niet naast elkaar opstappen.

1. *Een gehuwde vrouw, die als burgerlijke partij optreedt, behoeft niet de machtiging van haar man over te leggen om reden dat zij een afzonderlijk beroep uitoefent, bijgevolg over voorbehouden goederen beschikt en eigenmachtig alle rechtsgedingen mag instellen, die betrekking hebben op deze goederen of op de schade, die zij ten aanzien van haar bedrijvigheid lijdt.*

2. *De voetgangers zijn verplicht de rijbaan te bemutten, wanneer de gelijkgrondse berm onbruikbaar zijn en het fietspad druk met fietsers bezet is. Het naast elkaar opstappen van voetgangers levert van hunnentwege een onvoorzichtigheid op. In principe is de rijbaan voorbehouden voor de voertuigen; wanneer de voetgangers bij uitzondering de rijbaan mogen bemutten, moeten zij zulks met de grootste omzichtigheid doen en met de vereiste voorzorg om het snelrijdend verkeer zo weinig mogelijk te belemmeren; wanneer zij in gezelschap verkeren, zijn zij dan ook verplicht achter elkander op te stappen ten einde een zo breed mogelijke strook van de rijweg voor het snelrijdend verkeer open te laten.*

In het onderhavige geval moet derhalve de burgerlijke partij-voetganger, die naast een ander heeft opgestapt, een vierde van de burgerlijke aansprakelijkheid dragen.

O. M. Vervoert en Egeling t/ Geyssens.

Gezien het arrest van dit Hof, 5e kamer in d.d. 7 juli 1955, dat statuerende bij verstek ten opzichte van de betichte, en op tegenspraak tegen de andere partijen, verstek verleent tegen beklaagde; het bestreden vonnis in zijn geheel bevestigt;

Gelet op het verzet, regelmatig door beklaagde betekend zowel aan het Openbaar Ministerie als aan burgerlijke partijen door exploten van 22 en van 25 juli 1955, tegen de uitvoering van het verstekarrest ten zijnen laste uitgesproken op 7 juli 1955 en waarvan hem geen betekening werd gedaan;

Gelet eveneens op het vonnis van de Boetstraffelijke Rechtbank van Hasselt d.d. 1 maart 1955;

Overwegende dat de hogere beroepen tegen bedoeld vonnis gericht regelmatig zijn naar de vorm en dat ze binnen de termijnen van de wet ingeleid; dat ze ontvankelijk zijn;

Overwegende dat met reden de eerste rechter de strafwet op beklaagde heeft toegepast, ene enkele straf, in evenredigheid met de ernst van de feiten, tegen hem heeft uitgesproken en hem, ten aanzien van de hoofdgevangenisstraf alleen, opschorsing voor de uitvoering van deze straf heeft verleend;

Overwegende inderdaad dat het ter zake vaststaat — en zelfs niet eens door beklaagde betwist werd — dat hij op het ogenblik van de aanrijding de linkerzijde van de rijbaan bezigde, en zulks zonder daartoe enigerwijze te zijn verplicht; dat hij daarenboven nog schromelijk onvoorzichtig was met te rijden aan een snelheid van circa 60 Kilometer in het uur, wanneer hij slechts beschikte over de lichtstralen van zijn kruisingschijnwerpers;

Overwegende — ten aanzien van de burgerlijke vorderingen — dat eveneens terecht de eerste rechter heeft geoordeeld dat de burgerlijke partij Vervoort geen echtelijke machtiging hoeft voor te leggen, om reden dat zij een afzonderlijk beroep uitoefent, bijgevolg over voorbehouden goederen beschikt en eigenmachtig alle rechtsgedingen mag inspannen, die betrekking hebben op deze goederen of op de schade die zij ten aanzien van hare bedrijvigheid ondervindt; dat uit de stukken van de rechtspleging voldoende blijkt dat bedoelde burgerlijke partij het beroep van helpster in een frituur uitoefent;

Overwegende dat beklaagde hoofdzakelijk een verdeling van de burgerlijke verantwoordelijkheid nastreeft, doch ten onrechte doet gelden dat de burgerlijke partijen de rijbaan niet mochten bezigen; dat deze laatste daartoe integendeel verplicht waren, vermits de gelijkgrondse boordwegen onbruikbaar waren en het fietspad — volgens de eigen verklaring van de beklaagde druk met fietsers was bezet;

Overwegende dat beklaagde evenzeer ten onrechte aanvoert dat de voetgangers schielijk en na de doortocht van een ander voertuig, dat beklaagde zou hebben gekruist, terug de rijbaan zou betreden hebben, na een ogenblik op de boordweg te hebben geschild; dat van dergelijk kruisen in de rechtsbundel geen sprake is en dat — mocht zelfs de uitleg door beklaagde verschaft, enige waarheid bevatten — een schielijk terugkeren van de voetgangers na de doortocht van een kruisende wagen, voor hen een gevaar kon opleveren, daar beklaagde zich, in deze veronderstelling niet links van de rijbaan kon bevinden;

Overwegende nochtans dat het bewezen is dat de beide voetgangers naast elkaar opstapten en dat zulks vanwege de burgerlijke partij Vervoort een onvoorzichtigheid daartelt, zonder dewelke geen aanrijding had plaats gegrepen;

Overwegende inderdaad dat de rijbaan in principe is voorbehouden aan de voertuigen en dat, wanneer de

voetgangers deze uitzonderlijk mogen gebruiken, zoals in het onderhavig geval, zij zulks moeten doen met de meeste omzichtigheid en met de beslommering het snelrijdend verkeer zo weinig mogelijk te belemmeren; dat het hun dan ook geboden is, wanneer zij in gezelschap vertoeven, achter elkander op te stappen, ten einde een maximum strook van de rijbaan voor het snelrijdend verkeer beschikbaar te stellen; dat de burgerlijke partij Vervoort aldus een vierde van de burgerlijke aansprakelijkheid te dragen heeft;

Overwegende voor het overige dat de eerste rechter een degelijke uitspraak betrekkelijk de burgerlijke belangen heeft bezorgd en dat van de hoger aangeduide verdeling van aansprakelijkheid bij de definitieve regeling van de burgerlijke belangen rekening zal gehouden worden;

Om deze beweegredenen,

Het Hof, uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak;

Verklaart ontvankelijk zowel het verzet van beklagde, als de ter zake ingestelde hogere beroepen;

Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn straf-rechterlijke en burgerlijke beschikkingen, mits deze enkele wijzigingen dat de burgerlijke partij Vervoort een vierde der aansprakelijkheid in het haar overgekomen ongeval te dragen heeft (enz.).

NOOT: Het bestreden vonnis van de Correctionele Rechtbank te Hasselt, dd. 1 maart 1955, is verschenen in het R. W. 1955-1956, 653.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 22 november 1955.

Voorzitter: M. Van Mallegheem.
Raadsheren: M.M. Soenens en Gerniers.
Openbaar Ministerie: M. Hauwaert.
Advocaat: Mr G. Debra.

Eerherstel. — Aanvang van de vijfjarige termijn. — Gevangenisstraf en bijkomend politietoezicht. — Genadebesluiten.

Wanneer bij genadebesluit schorsing is verleend voor het deel van de gevangenisstraf, dat niet is tenuitvoergelegd, dient aangenomen te worden dat de bijkomende vrijheidsstraf van politietoezicht op de dag van voormeld genadebesluit is ingetreden en niet eerst op de dag van een nieuw genadebesluit, waarbij de resterende gevangenisstraf is kwijtgescholden.

Vandevelde.

Overwegende dat de heer Procureur-Generaal opwerpt dat nog geen vijf jaar verlopen is sedert het volledig ondergaan van de bij vonnis van de Krijgsraad dd. 24 juni 1947 opgelegde vrijheidsstraf;

Overwegende dat waar bij genadebesluit van 5 oktober 1948 vijf jaar schorsing aan Van de Velde verleend werd voor het deel van de gevangenisstraf dat niet uitgevoerd was geworden (28 dagen), dient aangenomen te worden dat de bijkomende vrijheidsstraf van twee jaar politietoezicht dan — op 5 oktober 1949 — automatisch is ingetreden en niet slechts op 19 juli 1951, wanneer bij een nieuw genadebesluit de resterende gevangenisstraf kwijtgescholden werd;

Overwegende dat waar artikel 4 van de Besluitwet

dd. 10 november 1945 beschikt dat de stelling onder politietoezicht de verplichting behelst in een bepaalde gemeente te verblijven of zich uit zekere plaatsen te verwijderen, alsmede de verplichting zich te onthouden aan zekere openbare betogingen deel te nemen, het redelijk is te beslissen dat de geest van deze wet vergt dat het politietoezicht begint zodra de veroordeelde op vrije voeten is gesteld geworden; dat indien men aannemen moest dat het politietoezicht slechts aanvangt wanneer de termijn van de schorsing een einde genomen heeft of wanneer de resterende gevangenisstraf is kwijt gescholden geworden, men tot het verbazend gevolg zou komen dat aan de veroordeelde tot dan toe geen verplichtend verblijf kon worden opgelegd en dat het hem jaren lang zou toegelaten geweest zijn aan alle openbare manifestaties deel te nemen, hetgeen hem eerst lang nadien, wanneer het nut van dergelijke maatregelen praktisch volledig verdwenen was, zou opgelegd en verboden worden;

Overwegende dat derhalve dient beslist dat in casu de bijkomende vrijheidsstraf van twee jaar politietoezicht ondergaan werd van 5 oktober 1948 tot 4 oktober 1950 en dat sedert deze laatste datum vijf jaar verlopen is;

Overwegende dat de aanvrager aan al de vereisten van de wet van 25 april 1896, gewijzigd door de wet van 8 februari 1954 voldoet.

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 13 der wet van 15 juni 1935, Spreekt het eerherstel uit van Van de Velde Marcelus nopens de veroordeling hierboven aangehaald.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 21 juni 1955.

Voorzitter: M. De Preter.
Rechters: M.M. Tilkin en Coens.
Advocaten: Mrs. P. Seghers, loco Mattheessens en Luyten.

Losweg. — Geen erfdiensbaaheid. — Gaat niet te niet door een dertigjarig niet-gebruik.

Een « losweg » is een particuliere weg, die over verschillende erven loopt en gevestigd wordt door het in gemeenschap brengen van eigen grondeigendom; de losweg is geen erfdiensbaaheid, daar hij niet als last op een anders eigendom drukt.

Een dergelijk in gemeenschap brengen is niet verenigbaar met het wezen van een erfdiensbaaheid, daar niet kan worden ingezien hoe aan de eigenaars van de belendende percelen een dienstbaaheid zou worden toegekend en worden uitgeoefend op hun eigen perceel, terwijl een erfdiensbaaheid slechts denkbaar is voor zover zij op het erf van een ander drukt.

Het recht van losweg kan derhalve niet tenietgaan door dertigjarig niet-gebruik.

Colinet t/ Jansoone en Lambrechts.

Gezien de stukken van het geding o.m.:

1° het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, verleend door de Heer Vrederechter van het Kanton Borgerhout, in datum van 7 mei 1954;

2° het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, verleend door de Heer Vrederechter van het Kanton Borgerhout, in datum van 4 juni 1954;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van het ingeleide beroep niet betwist wordt en hetzelfde trouwens naar vorm en tijd regelmatig blijkt;

Overwegende dat appellante vóór de Eerste Rechter naast een schadevergoeding van 2.364 frank van geïntimeerden de verwijdering geëist had van de versperringen, door hen aangebracht op een twaalf meter brede losweg, lopende te Deurne van de Boterlaarbaan naar de Vaartweg, waarover zij als eigenares van meerdere percelen grond, aldaar gelegen, recht van doorgang had;

Overwegende dat bij tussenvonnis van 10 juli 1953 de eerste Rechter, alvorens recht te doen, een deskundige aanstelde met zending « na te gaan of kwestieuze weg versperd was met betonnen palen en aanplantingen, — eventueel de schade te beramen, welke door appellante zou opgelopen zijn, voor het geval dat de ingeroepen dienstbaarheid zou aanvaard worden »;

Overwegende dat deze deskundige, na onderzoek ter plaatse en inzage van de aankoopstitels van partijen tot het zeer gegrond besluit kwam dat de eigendommen van geïntimeerden belast waren met de losweg, door appellante ingeroepen, en die de deskundige een erfdienstbaarheid noemt, doch eraan toevoegt oningewijd te zijn in het Recht;

Dat ingaande op de faculteit, hem door de eerste Rechter voorbehouden om zijn advies te geven, de aangestelde deskundige het belang onderlijnt dat appellante heeft om over bedoelde losweg te beschikken;

Overwegende namelijk dat de in 1913 uitgestippelde kopen 162, 163, 164 en 165, samen 4572 vierkante meter groot en als afzonderlijk toewijsbaar voorzien, zonder enige uitweg naar de Boterlaarbaan zouden blijven, moest kwestieuze losweg, welke in 1913 door de boordegenaars te maken en te onderhouden bedongen was, niet meer te eerbiedigen zijn;

Dat de deskundige verder vaststelt dat het huis zowel van de ene als van de andere geïntimeerde derwijze opgericht werd op de respectievelijke oorspronkelijke kopen 150 en 151, dat het inzicht om de bedongen losweg toe te laten maar al te duidelijk opvalt;

Dat nochtans op die ruimte, die voor de losweg bestemd was, eerste geïntimeerde, een zes meter brede moestuin onderhoudt, met een haag aan de achtergrens, — en tweede geïntimeerde: een betonnen pad met enkele bloemen en aan de achtergrens: een hofmuur in betonnen platen; terwijl beide vakken van zes meter door een lage muur in beton, van een plaat hoogte, onderling gescheiden zijn;

Overwegende dat aan de hand hiervan en vanzelfsprekend de deskundige besloot dat kwestige losweg versperd was, en het appellante niet mogelijk was van uit haar aanvankelijk genummerde kopen 162, 163, 164 en 165 de Boterlaarbaan te bereiken, wat precies de verkoper en verkavelaar van 1913 had willen vermijden, — en bovendien de mening uitdrukte dat beide geïntimeerden geen beduidend nadeel of schade zouden lijden door het wegnemen van hoger beschreven hindernissen of versperringen;

Overwegende dat, na deze deskundige voorlichting, de eerste Rechter op 7 mei 1954 een vonnis wees, waarin hij het oorspronkelijk bestaan van de losweg: die hij ook betitelde als een beweerd recht van erfdienstbaarheid, als verworven beschouwde, doch tegen-

over de bewering van geïntimeerden, naar dewelke dit recht van losweg sinds meer dan dertig jaar niet meer zouden bestaan hebben noch uitgeoefend zijn (artikelen 703 en 706 Burgerlijk Wetboek) deze laatsten toeliet om door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen;

1°) dat gedurende meer dan dertig jaar de kwestieuze strook grond dusdanig was ingericht, dat deze inrichting een absolute hindernis vormde, zodat het recht van doorgang niet meer kon uitgevoerd worden;

2°) dat gedurende meer dan dertig jaren deze strook grond niet meer als losweg werd gebruikt en zelfs gedurende dertig jaren erover geen doorgang werd genomen;

Overwegende dat op dit getuigenverhoor, vastgesteld op 1 juni 1954 appellante niet verscheen en dat dan op 4 juni 1954 het eindvonnis geveld werd, waarin op grond der beschouwing dat, naar de ingewonnen getuigenissen, het oorspronkelijk bestaande recht van overweg, ten voordelen van o.m. die percelen van appellante, genummerd Sectie B. perceelnummers 236/E en 246/w, gedurende meer dan dertig jaar niet meer werd uitgeoefend en praktisch daartoe geen mogelijkheid bestond, — dit recht op losweg, bij toepassing van artikelen 703 en 706 van het Burgerlijk Wetboek als te niet gedaan bestempeld werd en de oorspronkelijke eis van appellante afgewezen;

Overwegende dat huidig beroep de vonnissen, tussen partijen gewezen zowel op 7 mei 1954 als op 4 juni 1954, aandoet;

Overwegende dat appellante er de nadruk op legt dat het in onderhavig geval niet gaat over een erfdienstbaarheid van overweg, maar wel over een losweg, waar deze de gemeenschappelijke eigendom uitmaakt van de boordegenaars;

Dat namelijk een losweg een private wegenis is, die over meerdere erven loopt, welke er baat bij hebben, en die gevestigd wordt door het in gemeenschap brengen van eigen grondbezitting, waarin hij precies totaal afwijkt van het concept « erfdienstbaarheid » dat, toegepast op een wegenisrecht, volstrekt geen mede-eigendom vereist;

Dat trouwens een gans stel van andere eigenschappen van de erfdiensbare overweg niet kan toegepast worden op de losweg, zoals hij in casu gewild heeft;

Aldus de gebruiks- en onderhoudswerken, niet ten laste van de benutter van het loswegrecht, doch te dragen door de gemeenschappelijke eigenaars en is erfafstand hierbij onmogelijk (artikelen 697, 698 en 699 Burgerlijk Wetboek), — is de aanduiding van de plaats van overgang (artikel 700 Burgerlijk Wetboek) totaal uitgesloten, alsook het verleggen van de sponde van de wegenis (artikel 701 Burgerlijk Wetboek) en het wezenlijk benutten van die wegenis als dusdanig door de boordegenaars onbeperkt (artikel 702 Burgerlijk Wetboek);

Overwegende dat ten deze, de verkopers in 1913 van het eigendom genaamd « Papegaeyhof », waarvan zij de verkaveling uitstippelden, uitdrukkelijk bedongen dat de gronden, thans eigendom van geïntimeerden, ook wegenis moesten geven over die gronden, aan elf andere gronden (waartoe die van appellante) welke hiertoe wederkerig gehouden waren, en dit naar de Boterlaarbaan, langs een weg van twaalf meter breedte, lopende met halve breedte over die kopen, — en dat deze losweg moest gemaakt en onderhouden worden door de kopers, waarop die losweg loopt, t.w. ieder voor zoveel delen, als hij kopen bezit;

Overwegende dat deze bepaling geenszins aan duidelijkheid te wensen overlaat en haar doel wel degelijk is: het gemeenzaam oprichten door koopsgewijze bij-

drage van grondoppervlakte en kosten van uitvoering en onderhoud, van de opgelegde losweg;

Overwegende dat zulkdanig in gemeenschap brengen helemaal niet verenigbaar is met het wezen van een erfdienstbaarheid, wijl men niet inzien kan hoe men aan de boordeigenaars van de losweg een dienstbaarheid zou toekennen en laten uitoefenen op hun eigen bezitting, t.w. de boordgrond, wanneer een erfdienstbaarheid slechts denkbaar is, voor zoveel zij op het eigendom van een ander drukt;

Overwegende dat de hier besproken losweg geen erfdienstbaarheid uitmaakt en bijgevolg afdeling IV van Hoofdstuk II van Titel IV van het Burgerlijk Wetboek hierop niet toepasselijk is, zodat ten onrechte de eerste Rechter zich op deze wetsartikelen beriep in zijn vonnissen van 7 mei en 4 juni 1954;

Overwegende dat het op dezelfde artikelen gesteunde ingeroepen en weerhouden verjaringsmiddel, geput uit een dertigjarig onbruik, dan ook niet dienende was;

Dat, waar geïntimeerden toch een dertigjarige verjaring, ditmaal gevestigd op artikel 2219 Burgerlijk Wetboek, zouden willen uitspelen tegenover appellante, op grond van een even lang bezit ten titel van eigenaar van die zes meter boordgrond, welke zij niet aan de gemeenschapslosweg afstonden, — zij evenwel uit het oog verliezen dat zij, van stonde af kwetstige zes meter niet als exclusieve eigenaars verwierven, doch en dit volgens hun eigendomstitel als mede-eigenaars van de opgelegde en te verwezenlijken losweg, derwijze dat hun ingeroepen verjaring struikelt over artikel 2230 Burgerlijk Wetboek;

Overwegende derhalve dat het ingelegde beroep gegrond is, en de oorspronkelijke eis van appellante dient toegewezen in de hierna volgende mate, bij uitsluiting der gevorderde schadevergoeding, die hic et nunc, niet als gerechtvaardigd voorkomt en zelfs niet bewezen is;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;
Alle andere en strijdige besluiten van de hand wijzende;

Na erover beraadslaagd te hebben;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet de vonnissen a quo te niet en, doende wat de eerste Rechter had moeten doen;

Verklaart de oorspronkelijke eis van appellante gegrond;

Verwijst dienvolgens geïntimeerden om binnen de maand van de betekening van huidig vonnis de versperringen te verwijderen;

Zegt dat er geen aanleiding is om in de huidige stand van zaken enige schadevergoeding aan appellante toe te kennen;

Stelt de kosten van beide aanleggen ten laste van geïntimeerden.

NOOT : Tegen bovenstaand vonnis is voorziening in verbreking ingesteld.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 22 januari 1955.

Voorzitter : M. Brunin.

Rechters : M.M. De Prêter en Tytgat.

Openbaar Ministerie : M. Meert.

Advocaten : Mrs Van Malderen en Mosselman.

Echtscheidingsprocedure. — Wraking van getuige. — Privé-detective.

Een door de vrouw aangeworven en bezoldigd privé-detective, die ermede belast was haar man te volgen en te bespieden, is in dienst geweest van een van partijen (de vrouw), meer in het bijzonder in verband met het inzamelen van gegevens ten einde de eis te kunnen inleiden.

Zodanige getuige heeft er alle belang bij dat de echtscheiding ten behoeve van de vrouw zou worden toegestaan, zodat zijn getuigenis in ieder geval niet de nodige objectiviteit waarborgt, die van een getuige moet worden verwacht.

De wraking is derhalve gegrond.

X. t/ Y.

.....
Wedereis :

Nopens de wraking van getuige De Grote :

Overwegende dat deze getuige toegeeft als privaats detektief aangeworven te zijn geweest door de eiseres op tegeneis, om haar man te volgen en te bespieden; dat hij eveneens toegeeft hiervoor bezoldigd te zijn geweest;

Overwegende dat hieruit blijkt dat deze getuige in dienst is geweest van de eiseres op tegeneis, en meer in het bijzonder in verband met het verzamelen van gegevens om de huidige eis te kunnen inleiden;

Overwegende dat deze getuige er dan ook alle belang bij heeft dat de eiseres op tegeneis ten haren voordele de echtscheiding zou horen toestaan, zodat zijn getuigenis in alle geval niet de nodige objectiviteit waarborgt die vanwege een getuige moet worden verwacht. (zie Nouvelles, V° divorce, n° 780);

Overwegende dat de wraking dan ook gegrond voorkomt;

.....

(het overige zonder belang).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

Kortgeding. — 14 juli 1955.

Voorzitter : M. De Necker.

Advocaten : Mrs. Beernaert en Tahon.

Echtscheiding. — Bewaking over de kinderen, hangende de procedure tot echtscheiding.

Hangende de procedure tot echtscheiding blijven de minderjarige gemeenschappelijke kinderen in principe aan de vader toevertrouwd.

Naar luid van artikel 267 B.W. oefent de vader gedurende het huwelijk de ouderlijke macht uit. De bewaking over het kind is een attribuut van de ouderlijke macht, die de fysieke en de juridische of zedelijke machten inhoudt over de persoon van het kind; de eerste bestaan in het recht het kind feitelijk bij zich te houden en hem de stoffelijke zorgen te bezorgen; de tweede bestaan in het recht op te

voeden, dit is het te leiden in zijn zedelijke en verstandelijke ontwikkeling.

Wanneer op grond van artikel 267 B.W. de bewaking over het minderjarig kind aan de moeder wordt toevertrouwd, beschikt deze slechts over de stoffelijke bewaking, daar geen vermoeden van onwaardigheid de vader treft; zij heeft dus niet het recht te beslissen aangaande de opvoedingsproblemen, die ontstaan ten aanzien van het kind, en onder meer betreffende de keuze van de school.

Tanghe t/ Vermandere.

Overwegende dat de vordering strekt: 1° tot het verlenen aan eiseres van de machtiging om afzonderlijk te verblijven 49, Gasstraat, te Kortrijk, voor de duur van de rechtspleging in echtscheiding;

2° tot het haar verlenen van het bewakingsrecht over het minderjarig gemeenschappelijk kind, Antoine;

3° tot het veroordelen van verweerder om aan eiseres al de klederen, linnengoed en persoonlijke voorwerpen af te leveren van het kind Antoine;

4° tot de veroordeling van verweerder om aan eiseres, ten titel van onderhoudsgeld, voor het kind Antoine, de som van 1.500 frank per maand te betalen;

Overwegende dat bij verzoekschrift neergelegd in handen van de heer Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg, te Kortrijk, d.d. 14 januari 1955, eengeding in echtscheiding werd ingeleid;

1° Wat het eerste punt betreft :

Overwegende dat verweerder zich niet verzet tegen de door eiseres verkozen verblijfplaats, staande de procedure in echtscheiding;

2° Wat het tweede punt betreft :

Overwegende dat eerst hoeft aangestipt te worden, dat de bundel door eiseres neergelegd, zeer onvolledig is;

Dat geen afschrift wordt voorgelegd, noch van het bevelschrift verleend op grond van het artikel 214 j B. W., dd. 23 november 1953, noch van het bevelschrift verleend in kortgeding, op 24 februari 1955;

Overwegende dat in principe, staande de procedure in echtscheiding, de minderjarige gemeenschappelijke kinderen aan de vader toevertrouwd blijven;

Dat echter de rechter hiervan mag afwijken in het meerder belang der kinderen;

Overwegende dat bij bevelschrift d.d. 24 februari 1955, het minderjarig gemeenschappelijk kind aan de vader, bij wie het altijd verbleven was, toevertrouwd werd;

Overwegende dat op 16 mei l.l. het kind zich is komen vestigen bij zijn moeder;

Overwegende dat het kind Antoine bijna twaalf jaar oud is, en voor hem de moederlijke zorgen niet onontbeerlijk zijn;

Overwegende dat het niet te betwisten valt dat verweerder bij zich een bijzit genomen heeft, met dewelke hij inwoont;

Overwegende dat het kind dus niet in dit milieu hoeft behouden te worden;

Overwegende anderzijds dat eiseres en haar dochter, alle dagen gaan werken in de N.V. Kortrijkse Kunstwerkstede, te Kortrijk, tot om 16.45 uur 's avonds;

Dat het kind dus aan onvoldoende toezicht en bewaking zou onderworpen zijn;

Overwegende dat het niet opgaat te beweren dat

hierin zou verholpen worden door het opnemen van het kind in het schoolplein aan de Watermolen;

Dat inderdaad het kind, na de klas, zich daartoe zou moeten begeven en des te gemakkelijker op straat zou kunnen slenteren; dat de Watermolenstraat van de Overleiestraat waar zich de school bevindt, verwijderd is, en daarenboven het zich naar het plein niet zou kunnen begeven bij slecht weder;

Overwegende dat de moeder, in tegenstrijd met de beschikkingen van de wet op de schoolplicht, dewelke de veranderingen van school verbiedt in de loop van het schooljaar, zonder machtiging van de heer Minister van Onderwijs, in de loop van het derde kwartaal, op eigen eenzijdige beslissing, en zonder zelf de vader te raadplegen, het kind uit de Rijksmiddelbare School van Menen, getrokken heeft om het te plaatsen te Kortrijk, in de School der Broeders van O. L. Vrouw van Lourdes;

Overwegende dat de moeder zodoende een feitelijkheid heeft gepleegd, daar zij zelf de bewaking over het kind niet verkregen had;

Overwegende dat naar luid van artikel 267 B. Wb. gedurende het huwelijk de vader de ouderlijke macht uitoefent;

Overwegende dat de vader niet ontzet werd uit de ouderlijke macht;

Overwegende dat de bewaking over het kind een attribuut is van de ouderlijke macht, dewelke de fysieke en de juridische of zedelijke machten inhoudt op de persoon van het kind; (De Page : Dr. Civ. T. I, bl. 719) de eerste bestaande in het recht het kind stoffelijk bij zich te houden en het de stoffelijke zorgen te bezorgen, de tweede bestaande in het recht op te voeden, dit is het te leiden in zijn zedelijke en verstandelijke ontwikkeling;

Overwegende dat, zo de onschuldige echtgenoot die de bewaking van het minderjarig kind verkrijgt op grond van art. 302 B.Wb. na uitspraak nopens de eis in echtscheiding, het bewakingsrecht «sensu lato» verkrijgt, inhoudende zowel de stoffelijke als de juridische bewaking, dit het geval niet is, wanneer voorlopig, voor de duur der procedure in scheiding, op grond van art. 267 B. Wb. de bewaking over het minderjarig kind aan de moeder wordt toevertrouwd (De Page, Dr. Civ. T. I, bl. 720);

Dat in dit geval de moeder maar over de stoffelijke bewaking beschikt, daar geen vermoeden van onwaardigheid de vader treft, en zij dus het recht niet heeft te beslissen aangaande de opvoedingsproblemen, die zich stellen aangaande het kind, en onder meer betreffende de keus van de school;

Overwegende dat blijkt uit de uiteenzetting der zaak ter zitting en uit de besluiten, dat de moeder haar inzicht niet verduikt de wil van de vader, in zake opvoeding van het kind, te dwarsbomen;

Overwegende dat de wil van de vader betreffende het plaatsen van het kind te Pecq gedurende het schooljaar, hoeft geëerbiedigd te worden;

3. Wat betreft het derde punt :

Overwegende, daar het kind zijn verlof zal doorbrengen bij zijn moeder, dat het over zijn klederen moet kunnen beschikken;

4. Wat betreft het vierde punt :

Overwegende dat de vader aanbiedt al de kosten van opvoeding, onderwijs en onderhoud van het kind te betalen gedurende het schooljaar, aan de kostschool waar het zou geplaatst worden;

Overwegende dat voor de duur dat het kind bij zijn moeder verblijft tijdens het verlof, 1.500 frank in de maand door verweerder hoeft betaald te worden, als zijnde zijn aandeel in het onderhoud van het kind, dit onder meer voor de maanden juli, augustus en september;

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

3e Kamer. — 24 december 1954.

Alleenrechtsprekend rechter: M. Rubbrecht.
O. M.: M. Grootaers.

Bevoegdheid van de Correctionele Rechtbank. — Door militair veroorzaakt verkeersongeval met dodelijke afloop. — Samenhangende misdrijven (wanbedrijf van de artikelen 418 en 419 W.v.S. en overtreding van het verkeersreglement). — Toepassing van artikel 26, tweede lid, wet van 15 juni 1899.

Onjuist is de voorstelling van verdachte alsof de overtreding van het verkeersreglement noodzakelijk zijn zou voor het bestaan van het in de artikelen 418 en 419 W. v. S. bedoelde wanbedrijf, m.a.w. alsof ter zake slechts een enkel misdrijf zou worden vervolgd, dat op zichzelf tot de bevoegdheid van de Krijgsraad behoort.

Het antwoord op de vraag of in een concreet geval ééndaadse samenloop aanwezig is, hangt uiteindelijk af van een feitelijke beoordeling van de grond der zaak; overigens bestaat naast de verplichtingen, welke het verkeersreglement oplegt, een daarboven uitgaande algemene plicht tot voorzichtigheid, die door de artikelen 418 e.v. W.v.S. wordt bekrachtigd.

Zelfs wanneer bij toepassing van art. 65 W.v.S. slechts één straf wordt opgelegd, wordt de verdachte niettemin schuldig verklaard aan onderscheiden misdrijven, waarvan al de bestanddelen verenigd moeten zijn, wil de rechter deswege veroordelen, al is de straf de op het zwaarste misdrijf gestelde; deze misdrijven kunnen wat de wettelijke bepalingen op de bevoegdheid betreft, door het openbaar ministerie niet anders worden beschouwd dan als samenhangende misdrijven.

Het openbaar ministerie vervolgt derhalve terecht de telastgelegde misdrijven voor de correctionele rechtbank, die volgens art. 26, tweede lid, der wet van 15 juni 1899, houdende de eerste titel van het Wetboek van militaire strafvordering, daartoe bevoegd is. Deze rechtbank is ook bevoegd om tot het onderzoek der zaak over te gaan en ten slotte op feitelijke gronden te beslissen of één of meer straffen dienen te worden opgelegd.

Het laatste lid van art. 23 van voormelde wet van 15 juni 1899 is niet toepasselijk, wanneer de dader van het ongeval « in dienst was » doch de krijgstuicht door het ongeval niet in het gedrag komt.

O. M. en Nat. Verbond van Socialistische Mutualiteiten
b.p. t/ Segers.

1. Overwegende dat verdachte de onbevoegdheid van de Correctionele Rechtbank opwerpt, beweerende dat hij als officier van het Belgisch Leger, op het ogenblik van het telastgelegde, onder de bevoegdheid van de militaire rechtscolleges ressorteerde;

Overwegende dat verdachte voor deze Rechtbank

werd vervolgd omdat hem, naast het wanbedrijf van de artikelen 418 en 419 Wetboek van Strafrecht, waarvoor de militaire rechter te zijnen opzichte bevoegd zou zijn, een inbreuk op artikel 36 van het K.B. van 1 febr. 1934 wordt telastgelegd; dat dit tweede misdrijf door de dagvaarding als met het eerste samenhangend wordt aangeduid, zodat het Openbaar Ministerie deze Rechtbank bevoegd acht krachtens de artikelen 21, 23 3° en 26 tweede lid der wet van 15 juni 1899, aangevuld door art. 15 der wet van 30 april 1919;

Overwegende dat naar het oordeel van verdachte er ter zake niet gesproken kan worden van samenhangende misdrijven, in welk geval deze Rechtbank bevoegd zou zijn, doch van één enkel ondeelbaar feit waarvoor overeenkomstig artikel 65 Wetboek van Strafrecht slechts de zwaarste straf d.w.z. deze van artikel 419 waarvoor de Krijgsraad bevoegd is, kan worden opgelegd;

Overwegende dat verdachte de zaak voorstelt alsof de inbreuk op het verkeersreglement « noodzakelijk is voor het bestaan van het wanbedrijf voorzien bij artikelen 418 en 419 » m.a.w. alsof er ter zake slechts één enkel misdrijf op zichzelf tot de bevoegdheid van de Krijgsraad behorend, wordt vervolgd;

Overwegende dat de redenering van verdachte niet bijgetreden kan worden daar de rechtbanken weliswaar in sommige gevallen beslissen, dat de telastgelegde onvoorzichtigheid juist bestaat in de inbreuk op het verkeersreglement en één straf opleggen, doch in andere gevallen afzonderlijke straffen opleggen, of wegens het ene misdrijf veroordelen en wegens het andere vrijspreken; dat de vraag of men in een concreet geval voor ééndaadse samenloop staat, uiteindelijk afhangt van een feitelijke beoordeling van de grond der zaak; dat er overigens, naast de verplichtingen welke het verkeersreglement oplegt, een daarboven uitgaande algemene plicht tot voorzichtigheid bestaat, die door artikelen 418 en volgende Wetboek van Strafrecht wordt bekrachtigd;

Overwegende dat, zelfs wanneer er bij toepassing van artikel 65 wetboek van Strafrecht slechts één straf wordt opgelegd, de verdachte niettemin schuldig wordt verklaard aan onderscheidene misdrijven, waarvan al de bestanddelen verenigd moeten zijn, wil de rechter deswege veroordelen, al is de straf deze van het zwaarste misdrijf; dat deze misdrijven wat de wettelijke bepalingen over de bevoegdheid betreft, door het Openbaar Ministerie niet anders beschouwd kunnen worden dan als samenhangende misdrijven;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie dus terecht de telastgelegde misdrijven vervolgt voor de Correctionele Rechtbank, die volgens art. 26 tweede lid der Wet van 15 juni 1899 daartoe bevoegd is; dat deze rechtbank voor dewelke de zaak op regelmatige wijze aanhangig werd gemaakt ook bevoegd is om tot het onderzoek der zaak over te gaan en ten slotte, op feitelijke gronden, te beslissen of er één of meerdere straffen dienen opgelegd;

2. Overwegende dat verdachte nog tot de onbevoegdheid dezer Rechtbank besluit, omdat het telastgelegde gedurende de dienst gepleegd zou zijn en dus in ieder geval onder de bevoegdheid van de militaire rechter moet vallen krachtens de artikelen 21 en 23 laatste lid der wet van 15 juni 1899;

Overwegende dat het gebeurde dagtekent van 10 maart 1954 omstreeks 13 uur; dat verdachte op dit ogenblik naar huis terugkeerde van de te 11.45 uur geëindigde cursus die hij aan de Krijgsschool te Brussel had gevolgd en dat hij 's namiddags vrij was;

Overwegende dat nergens uit blijkt, dat verdachte na het beëindigen van zijn taak aan de Krijgsschool

niet vrijelijk over zijn tijd mocht beschikken noch dat hij verplicht zou zijn geweest zich langs een bepaalde weg of op een bepaalde tijd naar huis te begeven onder het disciplinair toezicht zijner oversten; dat de overheid der Krijgsschool weliswaar een verklaring afleverde waarin zij zegt, dat verdachte op het ogenblik van het ongeval in dienst was (en service), doch de Rechtbank het laatste lid van artikel 23 der wet van 15 juni 1899 niet toepasselijk acht, omdat de krijgstuicht door dit ongeval niet in het gedrang komt (V. 11. januari 1937, Rev. de dr. pénal, blz. 333); dat de interpretatie van het begrip « dienst » aangenomen voor de toepassing van de wet op de militaire pensioenen, waarop de verdachte zich in pleidooi beroept, ter zake niet dienend is;

Om deze redenen :

Verklaart de Rechtbank zich bevoegd om van de zaak kennis te nemen.

NOOT : Bovenstaand vonnis werd bevestigd bij het arrest van het Hof van Beroep te Brussel, d.d. 1 juli 1955, dat is opgenomen in de lopende jaargang van het R.W. kolom 142. Doordat het Hof verklaard heeft zich aan te sluiten bij het omtrent de bevoegdheid van de Correctionele Rechtbank door de eerste rechter overwogene, is in de samenvatting van het arrest het meest interessante gedeelte van het bestreden vonnis niet tot zijn recht gekomen, nl. dat over het verschil tussen de ondeelbaarheid en de samenhang van misdrijven, alsmede de invloed daarvan op de bevoegdheid van de Correctionele Rechtbank t.a.v. militairen. Om deze reden publiceren wij hierboven het bestreden vonnis.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

12 maart 1955.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.
Referendaris : M. Vandekerckhove.
Advocaat : Mr Roelands.

Faillissement. — Bekendmaking van de faillietverklaring. — Begrip « levensmiddelen » in de zin van art. 19/5° Wet van 16 december 1851.

De bekendmaking van de faillietverklaring bij uittreksel in de dagbladen moet slechts binnen de drie dagen na het vonnis geschieden (art. 472 F.W.), wanneer zulks mogelijk is, maar deze termijn is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven.

Alhoewel het wenselijk voorkomt onder de bladen ten minste één aan te wijzen, verschijnend in de plaats, waar de gefailleerde zijn handelsbedrijf uitoefent, wijst de Rechtbank echter eigenmachtig de bladen aan; wettelijk volstaat de bekendmaking met aanplakking ter plaatse, waar het vonnis is gewezen.

De curator is niet verplicht ambtshalve een gas- en electriciteitsbedrijf als vermoedelijk schuldeiser te verwittigen, daar blijkens de praktijk in de helft der faillissementen geen schuldvordering vanwege een gas- en electriciteitsbedrijf wordt ingediend.

Onder « levensmiddelen » in de zin van art. 19/5° van de wet van 16 december 1851 moeten over het algemeen begrepen worden de leveringen, dienstig voor onmiddellijk persoonlijk of huishoudelijk ge-

bruik, zoals de producten tot voeding, reiniging, verwarming en verlichting.

Inelgas t./ Mr Roelands q.q. (faillissement Van Maele)

Gezien de daging van 25 februari 1955, waarbij eiseres jegens de curator de opnemings in het passief vordert voor 1.125,64 fr. bevoorrecht en 2.439,88 fr. gewoon passief; kosten ten laste van gedaagde;

Overwegende dat Van Maele door vonnis van 25 september 1954 failliet verklaard werd, zodat hij vanaf die datum van rechtswege het beheer over al zijn goederen verloor en elke verrichting en handeling, gedaan door de gefailleerde vanaf die datum rechtens nietig is (art. 444 F.W.);

Overwegende dat overeenkomstig art. 472 F.W. het vonnis van faillietverklaring en van ophouding der betalingen bij uittreksel werd opgenomen in de weekbladen « Atlas » en « 't Kortrijkse Handelsblad », bladen door de Rechtbank van Koophandel aangewezen, en aangeplakt werd in de gehoorzaal der Rechtbank van Koophandel;

Overwegende dat deze aanplakking en bekendmakingen der wettelijke verwittiging der schuldeisers uitmaken;

dat bovendien de curator bij een ter post aangezekend schrijven bericht ter aangifte der schuldverordeningen stuurt aan de schuldeisers, zodra zij bekend zijn;

dat de curator hier geen aangetekend schrijven aan eiseres stuurde, omdat de gefailleerde eiseres niet op gaf als schuldeiser, zodat eiseres wettelijk vermoed wordt kennis van het faillissement te hebben gehad door de aanplakking en door de bekendmakingen in voormelde bladen;

Overwegende dat de bekendmaking bij uittreksel in de bladen slechts binnen de drie dagen van het vonnis moet gebeuren, wanneer dit mogelijk is, maar dat deze termijn niet op straffe van nietigheid geboden is (P.B. V° Faillite, n° 404 en 405);

Overwegende dat het inderdaad meer passend voorkomt onder de bladen minstens één aan te duiden van de plaats waar de gefailleerde zijn handelsverrichtingen doet;

dat de Rechtbank echter eigenmachtig de bladen aanwijst en dat de bekendmaking met aanplakking, ter plaatse waar het vonnis werd geveld, wettelijk volstaat (P.B. V° Faillite, n° 408);

Overwegende dat artikel 441 F.W., door eiseres ingeroepen, inderdaad ter zake niet toepasselijk is, daar het faillissement niet op aangifte werd uitgesproken;

Overwegende dat de curator niet gehouden is van ambtswege het gas- en electriciteitsbedrijf als vermoedelijke schuldeiser te verwittigen, de praktijk uitwijzend dat in de helft der faillissementen geen schuldverordering vanwege een gas- en electriciteitsbedrijf ingediend wordt;

Overwegende dat eiseres gebeurlijk een vordering op grond van artikel 1382 B.W. jegens de gefailleerde zelf bezit omdat hij foutief naliet eiseres onder de schuldeisers op te geven; dat de boedel echter de kosten der laattijdige aangifte van eiseres niet moet dragen, deze kosten zijnde, krachtens artikel 508 F.W. in al de daarin voorziene gevallen ten laste van de laattijdige schuldeisers;

Overwegende overigens dat én « Het Kortrijks Handelsblad » en « Atlas » bladen zijn die ook te Roeselare verschijnen;

Overwegende dat, wat het bedrag betreft, dit bedrag jegens de boedel ophoudt met de dag van het faillissement, weze 25 september 1954;

Dat eiseres zich voor het verdere verbruik moet wenden tot die verbruikers zelf of tot de boedel, niet om opgenomen te worden onder de schuldeisers die onder de wet van het dividend vallen, maar om wezenlijke betaling;

Overwegende dat deze ventilatie ter zake niet is geschied en aan eiseres bevolen wordt ze te doen, vermits zij in haar aangifte de kostprijs aanrekent tot 20 oktober 1954;

Overwegende dat, wat het voorrecht betreft, art. 19, 5°, der wet van 16 december 1851 een algemeen voorrecht op de roerende goederen toekent voor leveringen van levensmiddelen, aan de schuldenaar gedaan gedurende de zes maanden die het faillissement voorafgaan;

Overwegende dat onder het woord « levensmiddelen » over het algemeen gerekend worden de leveringen dienstig voor onmiddellijk persoonlijk of huishoudelijk verbruik, zoals de producten voor voeding, reiniging, verwarming en verlichting; (Kluyskens : Voorrechten en hypotheeken, n° 84; Hoei, 2 mei 1907, Sirey 1910, IV, 23, Pas. 1909, III, 42; Hoei, 6 mei 1913, III, 190; Hrb. Amiens, 2 juli 1924, Sirey 1925, II, 63; Aubry et Rau : 5e éd., T. III, par. 260, tekst en nota 25; Baudry-Lac, et de Loynes : Des priv. et hypoth., 3e éd., T. I, 343; Planiol, 8e éd., T. II, n° 2571; Colin et Capitant, 3e éd., T. II, pag. 797; Cass. Fr., 11 april 1933, Sirey 1933, I, 253; Lepinois : Priv. et hypoth., T. II, n° 638) minstens in de mate van een normaal huishoudelijk verbruik;

Overwegende dat in casu het gas in hoofdzaak voor het huishouden en de electriciteit in hoofdzaak voor de bakkerij en de pasteibakkerij diende, zodat, waar geen splitsing in het opmeten en het aanrekenen van het diverse gebruik gedaan is en eiseres, die de bewijlast draagt (artikel 1315 B.W.) geen preciese gegevens nopens die splitsing voorlegt, het beginsel van natrekking « Accessorium sequitur principali » dient toegepast te worden, zodat de rekening gas bevoorrecht en de rekening electriciteit gewoon is;

Overwegende dat het Ministerieel Besluit van 19 februari 1949 een ander doel heeft dan de splitsing in zake vorderingen van het huishoudelijk en het industrieel verbruik, en hier dienvolgens slechts analogisch zou kunnen toegepast worden;

dat een Ministerieel Besluit echter geen bindende kracht heeft voor alle burgers en niet als een wettelijke maatregel tegenover de massa der schuldeisers, die derden zijn, geldt (De Page, T. I, n° 179);

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Gehoord de heer Rechter-Commissaris in zijn verslag;

Ontzegt aan eiseres haar vordering voor de leveringen sinds 25 september 1954 en voor wat de overige leveringen betreft, beveelt haar precies aan te duiden wat zij tot 25 september 1954 aan gas en electriciteit leverde;

Zegt dat de kostprijs der levering van gas bevoorrecht is en die der levering van electriciteit een gewone schuld is;

Verwijst eiseres tot de tot heden gedane kosten;

Verzendt het overige der vordering ter zitting van 23 april 1955;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

12 maart 1955.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.
Referendaris : M. Vandekerckhoven.
Advocaten : Mrs De-Grijse en Gits.

Wisselrecht. — Verloren wisselbrief. — Duplicaatwissel. — Geen procedure op tegenspraak voor de voorzitter der Rechtbank van Koophandel. — Wisselborgtocht. — Protest tegen de borg vereist.

De artikelen 86 e.v. van de nieuwe wisselwet van 10 augustus 1953 zijn, behoudens wijzigingen in de terminologie en in de rechtspleging der notificatieakte, de letterlijke weergave van de artikelen der oude wet, zodat deze met de desbetreffende rechtsleer en rechtspraak met vrucht kunnen geraadpleegd blijven.

Onder de oude wet bewees de eigenaar van de wissel zijn eigendom niet door beroep te doen op artikel 2279 B.W., daar dit artikel wel toepasselijk werd geacht op vorderingen aan toonder, doch niet op vorderingen aan order, zoals de wisselbrief; anderen echter achten artikel 2279 B.W. wel toepasselijk op de wissel.

De nieuwe wet heeft dit strijdpunt opgelost in een voor de houder van de wissel gunstige zin, zodat hij vermoed wordt de regelmatige eigenaar te zijn, wanneer hij de wissel door opeenvolgende endossementen heeft verkregen; in casu heeft blijkens de overgelegde duplicaatwissel de houder daarvan de eigendom niet door endossement verkregen.

De bank, die houdster is van een wissel, kan optreden, ofwel als eigenares van de wissel, na endossement, ofwel als lasthebster ter inning, hoedanigheid, die niet altijd duidelijk is, noch voortspuit uit de bedoelingen van partijen.

De bank kan ook de eigendom van de wissel verworven hebben door discontering.

Wanneer een duplicaatwissel is opgemaakt overeenkomstig artikel 44 wisselwet, is de acceptant niet verplicht zijn aanvaarding op dit duplicaat aan te brengen. De rechtspleging ter inning van een dergelijke wissel is geregeld in artikel 41 of artikel 42.

Deze artikelen bepalen niet dat de betrokkene voor de voorzitter der Rechtbank van Koophandel moet worden gedagvaard, doch voorziet slechts een bevelschrift, zodat een verzoekschrift voldoende is, zonder dat deze rechtspleging op tegenspraak behoeft te geschieden.

Ten aanzien van de wisselborg is een akte van protest nodig om het verhaal van de eigenaar bij niet-betaling van de wissel tegen de borgen te vrijwaren, welke akte moet worden opgemaakt uiterlijk de tweede dag na de vervaldag van de verloren wissel. Om geldig te zijn behoeft de akte van protest niet voorafgegaan te zijn door een gerechtelijke beslissing of een borgstelling (artikel 43 slot).

Kredietbank t/ Talpe.

Overwegende dat volgende feiten zich voordeden : de N.V. « Contonnière de Moen », Koninklijke straat, 252, te Brussel, trok op 15 juni 1954 voor verkoop en levering van katoengarens een wissel groot 89.970 frank op eerste verweerder, betaalbaar aan order van de trekker op 15 september 1954; de wissel werd door de betrokkene geaccepteerd en werd door de tweede verweerder geavaliseerd;

op 19 september 1954 stuurde de afdeling Kortrijk der Kredietbank de wissel ter inning naar haar kantoor van Dadizele, zonder dat de wissel langs de post ter bestemming kwam en zonder dat opzoekingen enig resultaat opleverden;

de Kredietbank maakte een duplicaatwissel op, liet hem door de trekker ondertekenen en bood de duplicaatwissel, die door geen van verweerders getekend was, ter inning eerst bij de avalgever, die niet betaalde, waarna de deurwaarder op 20 oktober 1954 aldaar de niet-betaling vaststelde, de betrokkene verklarend: «ik zal dit bedrag van 89.977 frank betalen mits overlegging van de oorspronkelijke wisselbrief door mij ondertekend en aanvaard»;

de Kredietbank diende aan de voorzitter der Rechtbank van Koophandel te Kortrijk op 5 november 1954 een verzoekschrift in op grond van artikel 87 der nieuwe wet op de wisselbrief, ten einde machtiging om betaling te eisen van de tweede wissel, mits borgstelling, en de voorzitter verleende op 9 november 1954 een instemmend bevelschrift;

thans daagt de Kredietbank en de betrokkene en de wisselborgtocht tot solidaire betaling.

In rechte.

Overwegende dat, voor zover de eenvormige wet op de wisselbrief der Conventie van Genève in België sinds 15 september 1953 van kracht is door de openbaarmaking in het Staatsblad op 5 september 1953 van de nieuwe wet van 10 augustus 1953 (zie J. Trib., n° 4044 van 12 december 1954, blz. 705) de artikelen 86 en volgende der nieuwe wet de letterlijke weergave zijn, behoudens wijzigingen in de terminologie en in de rechtspleging der notificatie-akte (zie R. P. D. B., V°, *Traité* (addenda, n° 554 tot 569), zodat de vroegere wettekst met de rechtsleer en rechtspraak dienaangaande vruchtbaar ter oplossing van onderhavig geval kunnen geraadpleegd blijven;

Overwegende dat onder de vroegere wetgever de eigenaar van de wissel zijn eigendom niet bewijst door beroep te doen op artikel 2279 B. W., daar dit artikel wel toegepast wordt op titels aan drager, maar niet op titels aan order zoals de wisselbrief (De Page, T. V, n° 1039, 1° noot 5, n° 1040);

dat anderen echter artikel 2279 B. W. wel toepasselijk achten op de wisselbrief (Lacour et Bouteron, *Précis de Dr. Comm.*, 1925, T. II, n° 1323, noot 1, blz. 107);

dat de nieuwe wet deze onenigheid oplost in een voor de houder van de wissel gunstige zin, zodat hij vermoed wordt de regelmatige eigenaar te zijn wanneer hij de wissel door opeenvolgende rugtekeningen heeft verworven (R. P. D. B., V° *Traité*, n° 553, en artikel 16 der eenvormige wet);

Overwegende dat, blijkens de voorgelegde duplicaatwissel, eiseres de eigendom ervan niet door rugtekening heeft verworven;

Overwegende dat de Bank, houder van een wissel, kan optreden ofwel als eigenaar van de wissel, na rugtekening, ofwel als lasthebber ter inning, hoedanigheid die niet altijd duidelijk is noch uit de bedoelingen van partijen spruit;

dat de Bank ook de eigendom van de wissel kan verworven hebben door discontering, hetgeen ter zake het geval bleek te zijn, vermits in de andere hypothese de eigendom van de wissel niet voor de Bank maar voor de trekker verloren ware gegaan, hetgeen door geen enkel der litigerende partijen voorgehouden wordt;

dat geen van de verweerders de eigendom van de wissel in hoofde van eiseres ontkennen;

Overwegende dat de Bank een duplicaatwissel liet maken, overeenkomstig artikel 44;

dat de acceptant niet gehouden is zijn aanvaarding op dit duplicaat aan te brengen (Namur, n° 615);

dat ter inning van een dergelijke wissel de rechtspleging in artikelen 41 of 42 voorzien is;

Overwegende dat deze wettekst geen daging van de betrokkene voor de voorzitter der Rechtbank van Koophandel voorziet, doch slechts een bevelschrift, zodat een verzoekschrift volstaat zonder dat deze rechtspleging tegensprekelijk gebeure;

dat weliswaar volgens de rechtsleer de procedure vóór de voorzitter der Rechtbank van Koophandel tot het bekomen van het bevelschrift op volgende wijze dient te geschieden (R. D. P. B., V°, *Traité*, n° 558 met referenties en 563): aanbieding van een verzoekschrift ten einde machtiging tot daging, betekening van verzoek en bevel en daging van de betrokkene vóór de voorzitter der Rechtbank van Koophandel van zijn woonplaats, ofwel rechtstreekse daging van de betrokkene vóór de voorzitter der Rechtbank van zijn woonplaats, ten einde een bevelschrift te bekomen (Namur, T. I, n° 595; Fredericq, *Princ. de D. C. B.*, 1928, T. I, n° 473a en 474);

dat dergelijke procedure niet noodzakelijk is daar de auteurs (zie Namur, n° 595 noot 2, verwijzend naar Rép. Dalloz, *Effets de Commerce*, n° 542, waar staat dat tot toepassing van artikelen 151 en 152 Franse C. d. C., waar altijd sprake is van «l'ordonnance du juge», juge in de zin van Tribunal de Commerce, een beslissing van de rechtbank noodzakelijk is, weze dus een vonnis van daging, terwijl in onze wet uitdrukkelijk sprake is van een bevelschrift van de voorzitter der Rechtbank van Koophandel; de formule overigens waarnaar de rechtsleer, b.v. Fontaine, de la Lettre de change, 1934, n° 843, verwijst in de P. B., V°, *Formule*, n° 1379 behelst louter een verzoekschrift en een bevelschrift zonder enig tegensprekelijk karakter) ten onrechte de procedure, in Frankrijk voorzien, overnemen;

Overwegende dat de betrokkene, eerste verweerder, niet ontkent dat hij de hoofdsom, rente en kosten moet betalen en zich naar het wijs oordeel van de rechtbank gedraagt, doch loochent de kosten van het bevelschrift verschuldigd te zijn, dat hij inderdaad deze kosten niet moet betalen, daar zij buiten elke schuld in zijnen hoofde noodzakelijk waren;

Overwegende dat de wisselborg, tweede verweerder, zich van elke verplichting jegens eiseres ontslagen acht, omdat eiseres als eigenaar van de verloren wissel haar rechten tegenover hem niet bewaard heeft, daar zij overeenkomstig artikel 89 der nieuwe wet of 43 der vroegere wet geen akte van protest uiterlijk op de 2e dag volgende op de vervaldag van de oorspronkelijke wissel liet opmaken, de vervaldag 15 september 1954 zijnde en de akten van protest jegens de betrokkene slechts dagtekenend van 20 oktober 1954;

Overwegende dat, wat de wisselborg, tweede verweerder betreft, inderdaad een akte van protest nodig was om het verhaal van de eigenaar bij niet-betaling ervan tegen de borgen te vrijwaren, welke akte moet opgemaakt worden uiterlijk de 2e dag na de vervaldag van de verloren wisselbrief (artikel 43, 1° en 2e lid der wet van 20 mei 1872, en R. D. P. B., V°, *Traité*, n° 568);

Overwegende dat eiseres nagelaten heeft om binnen de voormelde 2 dagen een akte van protest te laten opmaken, zodat zij inderdaad haar rechten tegen de borgen niet bewaard heeft en haar vordering tegen de tweede verweerder ongegrond is;

dat immers de akte van protest, om geldig te zijn,

niet moet voorafgegaan zijn door een gerechtelijke beslissing of een borgstelling (artikel 43 in fine);

dat eiseres op 15, 16 en 17 september 1954 wist of moest weten dat zij de wissel niet had en niet kon aanbieden, zodat zij geen overmacht kan inroepen om te betogen dat zij binnen de 2e vrije dagen na de vervaldag niet in staat was de akte van protest op te maken;

dat deze akte een loutere bewaringsmaatregel is die, zonder iemands rechten te krenken, zonder procedure kan gesteld worden ter vrijwaring der rechten van de eigenaar van de wissel, die het origineel verloor;

dat, blijkens de stukken van de bundel van eiseres, nl. de brief dd. 17 september 1954 van haar agentschap Dadizele, een telefonisch onderhoud tussen eiseres « controle Kortrijk » en het agentschap te Dadizele op 15 en 16 september 1954 gevoerd werd, zodat eiseres de akte van protest binnen de wettelijke termijn kon stellen om haar rechten te vrijwaren, zodat zij het verlies van deze rechten jegens de borg louter aan zichzelf heeft te wijten;

Overwegende dat de artikelen 32, 53 en volgende niet gelden voor het geval van een « verloren » wisselbrief;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluitend afwijzend,

Veroordeelt eerste verweerder om aan eiseres te betalen de som van 89.977 frank (de protestkosten zijn niet gevraagd) met de verwijlrente sinds 15 september 1954 tot aan de daging en van dan af de rechterlijke rente, alsmede de kosten van dit geding, niet inbegrepen de kosten van het verzoek- en bevelschrift noch de kosten verwekt door de daging van tweede verweerder, die ten laste van eiseres blijven;

Ontzegt aan eiseres haar vordering jegens de tweede verweerder; kosten ten haren laste;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-
tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 11 juni 1955.

Rechter : M. Goethals.

Advocaten : Mrs Lhonneux, Winderickx en Delwaide.

Rijksmaatschappelijke Zekerheid. — Het onderwijzend personeel van een erkende technische school is onderworpen aan de wettelijke bepalingen op de maatschappelijke zekerheid.

De erkenning, dat de te presteren diensten van hoog intellectueel gehalte zijn of van hoge opvoedkundige waarde getuigen, belet niet het bestaan van een band van ondergeschiktheid; dit is eveneens het geval, wanneer de te presteren diensten wetenschappelijke of technische kunde vereisen, die de werkgever niet bezit.

Van het ogenblik dat de karakteristiek, die het bediendencontract onderscheidt, d.i. de band van ondergeschiktheid, aanwezig is, moeten de voor dit contract geldende principes worden toegepast.

Eens de band van ondergeschiktheid vastgesteld, moet in het kader van de maatschappelijke zekerheid, de wet van 7 augustus 1922 worden toegepast; het is onverschillig of het statuut van erkende technische school en van leraar aan zodanige instel-

ling al dan niet afwijkt van sommige bepalingen van de wet van 1922; deze afwijkingen zijn vereist wegens de speciale voorwaarden, die eigen zijn aan dit onderwijs en ten aanzien van de maatschappelijke zekerheid zonder belang zijn.

Het onderwijzend personeel ener erkende technische school is derhalve onderworpen aan de wettelijke bepalingen op de maatschappelijke zekerheid.

R.M.Z. t/ V.Z.W.D. Beroepsschool Don Bosco en cs.

Aangezien de zaken, ingeschreven op de algemene rol onder nummer 1350 en 3980 verknocht zijn, en dienen samengevoegd te worden;

Ontvankelijkheid :

Overwegende dat door dagvaarding van 16 december 1953, de « Beroepsschool Don Bosco », eerste verweerder, werd gedagvaard;

Dat door dagvaardingen van 25, 26, 27, 28 april en 4 en 6 mei 1955, eerste verweerder werd herdaagd, en alle overige verweerders voor het eerst werden gedagvaard;

Overwegende dat de verweerders, vertegenwoordigd door Meester Winderickx, opwerpen dat alleen het inrichtend comité (tweede verweerder) van de onderwijsinstelling (eerste verweerder) als werkgever kan beschouwd worden, en dus de vordering tegen eerste verweerder niet ontvankelijk is;

Overwegende echter dat artikel 14 van de wet van 29.7.1953, in werking getreden op 1.9.1953, dus reeds vóór de eerste dagvaarding van 16 december 1953, bepaalt dat de inrichtingen voor technisch onderwijs worden bestuurd door de overheid of door de persoon die ze heeft opgericht of die er de verantwoordelijkheid van heeft genomen; dat het door de vroegere wetgeving ingesteld inrichtend comité alzo vervangen is door de personen, aangeduid door gezegd artikel 14, die er de functie van voortzetten;

Dat dus het inrichtend comité, tweede verweerder, organisme zonder rechtspersoonlijkheid, heeft opgehouden te bestaan sinds 1 september 1953, zodat de vordering tegen tweede verweerder niet ontvankelijk is;

Overwegende dat blijkens artikel 3 van de standregelen van eerste verweerder, (bijlage Staatsblad v.w. 9.10.1943, n° 1057) zij de rechtspersoon is die de school voor technisch onderwijs « Don Bosco » heeft opgericht;

Dat de vordering, in acht genomen art. 14 van de wet van 29.7.1953, tegen eerste verweerder ontvankelijk is;

Overwegende dat in besluiten, de verweerders sub 3 b) en k), medestichters van eerste verweerder, erkennen deel te hebben uitgemaakt van het inrichtend comité, en dus de verantwoordelijkheid van het bestuur van de school hebben opgenomen, zodat de vordering tegen hen ingesteld inderdaad ontvankelijk is;

Dat de verweerders sub 3 a), c), d), f), g) en i) die verstek maken, eveneens stichters zijn van eerste verweerder; dat de vordering tegen hen bij gebrek aan tegenbewijs, ontvankelijk is;;

Dat verweerder sub 3 h) ontkent lid te zijn geweest van het vroeger inrichtend comité en aanvoert dat de vordering tegen hem alzo niet ontvankelijk zou zijn; dat hij nochtans samen met de verweerders sub 3 b) en k) en met hoger bedoelde verstekmakende verweerders medestichter van eerste verweerder is en dat hij (exceptio fit reus actor) het bewijs van zijn be-

weringen niet voorlegt, noch vraagt om het bewijs ervan te mogen leveren;

Overwegende dat de persoon sub 3 e) in de dagvaarding vermeld, wegens zijn vooroverlijden niet werd gedagvaard;

Overwegende dat verweerder sub 3 j) ontkent deel te hebben uitgemaakt van het vroeger inrichtend comité; dat hij trouwens geen medestichter van eerste verweerster is, zodat eensluidende en gewichtige vermoedens bestaan dat hij nooit lid is geweest van het inrichtend comité en dus de functie ervan niet heeft voortgezet, zodat de vordering tegen hem ingesteld niet ontvankelijk is;

Overwegende dat over het lot van de verstekmakende verweerder sub 3 l) beslist wordt zoals hierna bepaald;

Overwegende dat de persoon sub 3 i) in de dagvaarding vermeld, wegens zijn vooroverlijden niet werd gedagvaard;

Ten Gronde :

Overwegende dat de leraren van de instellingen van ETO hun opdracht uitvoeren, met de hun toevertrouwde cursussen te geven in het schoolgebouw, en op de tijdstippen door de uurrooster vastgesteld, hun opgelegd door verweerders, tegen bezoldiging van hun diensten, waarvoor eerste verweerster door de Staat wordt gesubsidieerd; zowel voor de wedde als voor de sociale bijdragen; dat zij zich hebben te houden aan het onderwijs van de stof waarvoor zij werden aangeworven, en waarvan zij het opgelegde programma moeten volgen, en dat zij zich tenslotte te houden hebben aan de regels van moraal en filosofie onder dewelke de inrichting waar ze aan verbonden zijn werd opgericht;

Overwegende dat binnen deze perken de leraren in bepaalde mate onafhankelijk staan wat de uitoefening van hun zending van onderricht en opvoeding aangaat; maar dat deze onafhankelijkheid met beperkt karakter zich slechts mag uiten op de dagen en uren voorzien door de hun opgelegde uurrooster en in de plaatsen die hun verplichtend zijn aangeduid;

Overwegende dat men deze elementen in de contracten van dienstverhuring terugvindt (de aansteller regelt het werk in de tijd en op de plaatsen waar het moet worden uitgevoerd) als de karakteristiek van ondergeschiktheid, essentieel element van de dienstverhuring (Les Nouvelles, Dr. soc., I, v°, Le contrat d'emploi, 4; Rép. pr. dr. b. v° Louage de services et contrat d'emploi, 10 & 11; Planiol & Ripert, IX, n° 772, blz. 13 et 14; De Page, IV, n° 845; n° 846, noot 4, blz. 861; S. Sasserath, Guide de l'employeur et de l'employé, blz. 25, n° 13; P. Horion, Dr. soc., examen de j.p., Rev. cr. de j.p. 1949, blz. 158, n° 24 en ibid. 1952, blz. 137, n° 18; Brussel, 21.2.1951, J.T. 1951, 321, waarin o.m. beslist werd dat het gemis aan ondergeschiktheid spruit uit het feit dat de aanwezigheid van de aangestelde niet op een bepaalde plaats was vereist);

Overwegende dat de erkenning dat de te leveren diensten van hoog intellectueel gehalte zijn of van hoge opvoedkundige waarde getuigen, het bestaan niet belet van een band van ondergeschiktheid; dat dit eveneens zo is als de te presteren diensten wetenschappelijke of technische kunde vereisen die de werkgever niet bezit; (Geysen, Les travailleurs intellectuels et la sécurité sociale, J. L. O. 1948, 33; P. Horion, Les salariés intellectuels diplômés peuvent-ils être des employés? J. L. O. 1943, 1);

Dat dit geldt voor al degenen die, titularis van een diploma zelfs uitgereikt door een hogeschool, een vrij beroep uitoefenen, daar de uitoefening ervan geen speciale ongeschiktheid t.o.v. zekere overeenkomsten schept;

Dat van het ogenblik dat de karakteristiek eigen aan het bediendencontract (band van ondergeschiktheid) aanwezig is, de principes geldend voor dit contract moeten worden toegepast; dit is zo voor de apothekers (Verbr. 7.6 en 27.9.1943, P. 1943, P. 1943, 1, 241 en 356; comm. Luik, 9.1.1950, Jur. Luik 1950, 139); voor de ingenieurs (comm. Brussel 15.12.1948, J. c. Br. 1949, 250; Rép. pr. dr. b. v° Conseil de Prud-hommes, 171); voor de dokters (Charleroi, 3.7.1951, J. T. 1951, 552; werkr. ber. Brussel, 24.2.1948, J. L. O. 1948, 167; Namen, 6.6.1939, P. 1941, 111, 112; comm. Brussel, 6.2.1942, Rev. pr. not. 198; Rép. pr. dr. b. v° Louage et services et contrat d'emploi, 14 en 15) en ook voor de leraren van het vrij onderwijs (civ. Brussel, 11.7.1928, J. L. O. 1929, 28; Brussel, 10.10.1934, P. 1935, 11, 74; Werkr. Antwerpen, 14.11.1934 en 22.5.1935, J.L.O. 1935, 165 en 1938, 137; id. beroep 6.10.1941, J.L.O. 1942, 65; Werkr. beroep Brussel, 4.11.1947, Rev. dr. soc. 1948, 41 en nota; Vreder. Zinnik, 6.10.1945, B.A. 1945, 172; De Page IV, blz. 862, noot 2, over de hogeschoolprofessoren);

Overwegende dat, eens de band van ondergeschiktheid vastgesteld, in het kader van de maatschappelijke zekerheid de wet van 7.8.1922 moet worden toegepast, en het onverschillig is of het statuut van erkende technische school en van leraar aan zulke instelling al dan niet afwijkt van sommige bepalingen van de wet van 1922; dat deze afwijkingen vereist zijn wegens de speciale voorwaarden, eigen aan dit onderwijs, en die ten overstaan van de maatschappelijke zekerheid zonder belang zijn;

Dat ten andere, opzichtsens de leerlingen, de technische school te aanzien is als een onderneming, omdat ze moet verzekerd zijn tegen arbeidsongevallen (Verbr. 13.11.1947, P. 1947, 1, 473);

Overwegende overigens dat door art. 7 van de wet van 30 januari 1954 een eind gesteld is vanaf 1 januari 1954 aan de toepassing van de b. w. van 28 december 1944 op het onderwijzend personeel, van het ETO (Vreder. 2e Kanton Antwerpen, 23.9.1954, R.W. 1954-55, 859); dat dit stelsel in uitvoering werd gebracht vanaf 1 januari 1946 (Min. Omz. br. 8.2.1946) en dus voortliep tot 31 december 1953;

Dat de perioden voor dewelke aanlegger heeft gedagvaard in betaling van bijdragen, bijlagen en intresten zelfs niet eens tot einde 1953 lopen, zodat dus de gevorderde betalingen moeten worden toegewezen;

Dat trouwens in het verleden het grootste deel van de bijdragen enz. door verweerster vereffend werd, de oorsprong dezer gelden (Staatstoelagen) hier niets aan wijzigen (Vred. 2e Kanton Antwerpen, 23.9.1954) zodat enkel het saldo gevorderd is van al hetgeen verschuldigd was voor de bedoelde perioden;

Overwegende dat, blijkens de wetgeving op het stuk, aanlegger uitsluitend en alleen meester is over het al of niet toepassen van de bijlagen en de intresten van verwijl;

Overwegende dat de gevorderde sommen niet betwist zijn;

NOOT : Zie in dezelfde zin het vonnis van de vrede-rechter van het 2e kanton Antwerpen, d.d. 23 september 1954, R.W. 1954/1955, 859.

VREDEGERECHT TE PEER

22 juni 1954.

Rechter : M. Roelandts.

Advocaten : Mrs E. Willems en Gepts.

Arbeidsongeval. — Welke slachtoffers van een arbeidsongeval hebben recht op vergoeding? — Te wiens laste komen de kosten van het geding?

Om rechten te ontleen aan de Arbeidsongevalwet van 1903 moet het slachtoffer met de werkgever verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst, een bediendencontract of een leercontract; de bediende heeft recht op bedoelde voordelen, welk ook het bedrag van zijn bezoldiging moge zijn.

Zelfs wanneer de vordering van het slachtoffer wordt afgewezen, moeten de kosten ten laste worden gebracht van de verzekeraar of van het bedrijfs-hoofd, zulks overeenkomstig art. 29, lid 2, van de wet van 24 december 1903, gewijzigd bij de wet van 20 maart 1948, tenzij bewezen is dat het slachtoffer een roekeloos en tergend geding heeft ingesteld.

Doutremont t/ Algemeen Syndicaat.

Overwegende dat de vordering van eiser er toe strekt te horen zeggen voor recht dat verweerster gehouden is het ongeval hem overkomen als bedrijfs-leider op 24 oktober 1953, voor hare rekening te nemen en er de wettelijke vergoedingen voor uit te betalen;

Overwegende dat het slachtoffer van het ongeval om te kunnen genieten van de voordelen der wet van 24 december 1903, — betreffende de vergoeding der schade, voortvloeiende uit arbeidsongevallen —, met de onderneming door een arbeidscontract, een bediendencontract of een leercontract dient gebonden te zijn; dat de bedienden, welk ook het bedrag zij van hun bezoldiging, van genoemde voordelen kunnen genieten;

Overwegende dat verweerster inderdaad als verzekeraar-Wet het personeel, waaronder eiser, verzekerde van de ondernemingsbaas Cypers Wwe Broux, wonende te Hasselt, welke er een marmerzaak dreef in de Bonefantenstraat n° 10; dat de Wwe Broux overleed op 9 september 1953; dat de erfllaatster haar twee zusters, echtgenote Matthijs-Cypers en echtgenote Vandeweerd-Cypers als enige erfgenamen achterliet;

Overwegende dat op 9 oktober 1953 de overdracht van verzekering ter kennis werd gebracht van verweerster en voornoemde Vandeweerd — (een der erfgenamen —) dit stuk ondertekende;

Overwegende dat verweerster daarop de nodige avenant dd. 15-10-1953 verzond, doch deze ongetekend werd teruggezonden door tussenkomst van Vandepoorte Arm., op 3 november 1953; dat dus vaststaat dat er door de wettelijke erfgenamen geen overdracht-bijvoegsel of contract onderschreven werd;

Overwegende dat gedaagde dienvolgens weigert dit ongeval voor haar rekening te nemen en zij zich daarenboven nog beroept op het feit dat aanlegger op 24-10-1953 — dag van het ongeval — niet in dienst was van de erfgenamen Cypers; dat immers gebleken is dat aanlegger op 15 november 1953 ten overstaan van « De Ster » een avenant ondertekende, waarbij hij

een polis overnam voor een risico, gelegen in de Bonefantenstraat n° 10, d.w.z. de vroegere marmerzaak van Cypers Wwe Broux — en zulks met aanvang op 24 september 1953, dat aanlegger daarenboven een inschrijving in het handelsregister nam op 12 november 1953, maar met aanvang op 16 september 1953;

Overwegende dat uit deze vrijwillige keuze van aanvangsdatum, door aanlegger zelf vastgelegd, blijkt dat aanlegger op 24-10-1953 geen bediende meer was van de erfgenamen Cypers, maar wel voor zijn eigen rekening werkte; dat hij dan ook uitgesloten is van de voordelen der wet op de arbeidsongevallen;

Overwegende dat niet bewezen is dat Wij in casu staan voor een tergend en roekeloos geding; dat het dienvolgens past, — overeenkomstig art. 29, lid 2, Wet 24 december 1903, gewijzigd bij die van 20-3-1948 —, de kosten ten laste van de verzekeraar of het bedrijfshoofd te leggen;

Om deze redenen :

Verklaren de eis van aanlegger ongegrond, wijzen hem af;

Veroordelen verweerster tot de kosten.

POLITIERECHTER TE BREE

3 februari 1955.

Rechter : M. Marx.

Advocaat : Mr Reuten.

Verkeer op trekweg.

Op het verkeer op de trekweg van een vaart is het algemeen wegenverkeersreglement van 8 april 1954 niet toepasselijk, daar een trekweg niet is een openbare weg in de eigenlijke zin van het woord; daarop is alleen toepasselijk het Reglement op de scheepvaart van 15 oktober 1935.

O. M. t/ Biernans.

Aangezien het feit ten laste van betichte gelegd voldoende bewezen is;

Aangezien het ongeval gebeurde op de tegen-trekweg der Zuid-Willemsvaart; dat het reglement van 8.4.1954 op het verkeer niet toepasselijk is, daar het hier niet gaat over een publieke wegenis in de eigenlijke zin van het woord;

Aangezien het reglement van 15 oktober 1955 op de scheepvaart toepasselijk is;

Aangezien betichte een volgens dit Reglement overdreven snelheid had; dat het slachtoffer links op de tegen-trekweg mocht rijden; dat dit zelfs voorzichtig was;

Aangezien betichte zegt dat hij plots heeft gestopt; dat hij het slachtoffer langs achter heeft aangereden;

.....

NOOT : Zie in andere zin Kinderrechter Tongeren, 12-2-1955 dat in volgend nummer zal verschijnen.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Het Verbond der Belgische Advocaten zal in algemene en buitengewone vergadering bijeenkomen op zaterdag 28 januari en 25 februari 1956, teneinde over de voorstellen van wijzigingen aan de door het Bureau ontworpen statuten uitspraak te doen.

Het nut van deze vergaderingen dient onderstreept te worden, daar zij een nieuwe richting aan het Verbond zal geven met het oog op de belangen van de balie en van een meer efficiënte berechting.

Deze vergaderingen zullen telkens om 15 uur plaats hebben in de zaal van de 1e Kamer van het Hof van Beroep, Paleis van Justitie te Brussel.

TAALKUNDIGE KRONIJK

UITTREKSEL UIT DALSCHOT'S OPSTELWOORDENBOEK

Niet in de handel.

Ad. (Aan, naar, tegen, tot met, te).

Ad absurdum : tot in het ongerijmde.

Ad acta leggen : als afgedaan beschouwen; ter griffie deponeren.

Ad arma : ter zake, aan de arbeid : te wapen.

Ad calendas graecas : (Grieken kenden geen kalender : nooit).

Ad captum vulgi : naar het begrip van het volk.

Ad diem dictum : op de bepaalde dag.

Ad dies vitae : voor het leven.

Ad esse : om te leven, om te zijn.

Ad exemplum : ten voorbeeld.

Ad extremum : ten laatste, op het uiterste.

Ad gloriam : ter ere.

Ad hoc : (desbetreffend, daartoe). *Commissie ad hoc* : voor een bepaalde zaak.

Ad hominem : op de man af (*argument* — : bestrijdt de tegenpartij met haar eigen stellingen).

Ad honores : wel in titel, maar geen functie en bezoldiging.

Ad infinitum : zonder ophouden.

Ad interim : voorlopig.

Ad instantiam : op verzoek. *Ad instantiam creditorum* : op verzoek der schuldeisers.

Ad legendum : om te lezen.

Ad libitum : naar believen.

Ad limina (Apostolorum) : naar de graven der Apostelen (naar Rome).

Ad liquidandum : ter vereffening.

Ad litteram : naar de letter.

Ad mandatum : naar verordening.

Ad manus : bij de hand, in handen, vlak bij. *Ad manus mortuas* : in de dode hand.

Ad modum : op de wijze.

Ad nauseam : tot walgens toe.

Ad notam (nemen) : kennis nemen van, in zijn oorknoppen.

Ad notitiam : ter informatie.

Ad oculos : aanschouwelijk, zonneklaar. *Iets — demonstreren*.

Ad ostentationem : voor de pronk.

Ad patres : tot de vaderen. — gaan (sterven), — zenden (doden), — zijn (dood zijn).

Ad perpetuam rei memoriam : ter eeuwige gedachtenis (op medaljes en gedenktekens).

Ad pius usus : tot godsdienstige, liefdadige doeleinden.

Ad posteriora : op het achterste.

Ad referendum : om er bericht van te geven.

Ad rem : ter zake. *Een opmerking* —.

Ad restituendum : ter vergoeding.

Ad separatum : afzonderlijk.

Ad speciem : voor de schijn.

Ad summam : op het geheel, samen.

Ad summum : op zijn hoogst.

Ad ultimum : tot besluit.

Ad unum (omnes) : tot op één (tot de laatste toe).

Ad usum : volgens het gebruik.

Ad usum publicum : voor de openbare dienst.

Ad valorem : naar de waarde. — rechten = inkomen — de rechten, geheven naar de waarde der goederen.

Ad valvas : aan de deuren : *ad — academicas* (aan de deuren der universiteit), *ad valvas iudicii* : aan de deuren van het gerechtshof.

Ad vocem : op het woord.

A votandum : tot het uitbrengen der stemmen (verkiezing).

a. d. z. : afkorting van : als daar zijn.

Adel : (noblesse : Adel : nobility).

Ep. Afgunstige, aanzienlijke, almachtige, verarmde, baatzuchtige, bevoorrechte, edelmoedige, eigenlijke, historische, erfelijke, verkochte, kwijnende, gekochte, gezaghebbende, gezagdragende, gewone, moedige, heerszuchtige, hoogmoedige, hogere, hoge, huidige, vroegere, intellectuele, middeleeuwse, vorstelijke, sterke, zwakke, mannelijke, vrouwelijke, lagere, lage, medelijdende, misdadige, nieuwbakken, nederige, plaatselijke, strenge, onderdrukkende, onderdrukte, persoonlijke, ontevreden, ont-aarde, onderende, onrechtvaardige, oude, rijke, verdwijnende, plebeïsche, weldoende, werkende, zedelijke, trotse, verkwistende, uitstervende, vergulde, ridderlijke, voortreffelijke, deftige, verwaarloosde, uitgestorven, oproerige, opstandige, menselijke, verzwakte, erfelijke, beproefde, overoude, in de oorlog verworven, overoude.

Ww. Zijn — bewijzen. verbeuren.

Vz. Zich niet laten voorstaan op —.

Ss. Ambts—, bezit—, dienst—, erf—, geboorte—, geld—, gemoeds—, hof—, krijs—, land—, leen—, plattelands—, stam—, vrouwen—, zielen—.

Adelbrief, — ontneming, — regering, — saangelegenheid, —sboek, —sgunst, —sheerschappij, —sregister, —stand, —svereniging, —svoorrecht, —zaak, —borst, —verlening, —stitel.

Addieren : zich wenden tot.

Additioneel : aanvullend; bij-, toegevoegd.

Ademptio : beroving, vernietiging.

Ademptio civitatis : ontneming van het burgerrecht.

Ademptio libertatis : beroving van de vrijheid.

A deposito : ter bewaring.

Adept : lid v.e. sekte of partij; in kunst of wetenschap ingewijde.

Adequaat : een definitie moet — (passend, volledig) zijn.

Adequeren : (adequeerde, heeft geadequeerd) gelijkstellen.

Adespota : werken van onbekende auteurs; onbeheerde goederen.

A deux usances : na twee uso's; (uso : gebruikelijke betalingstermijn van wissels n.l. 30 dagen zicht).

A di : na zicht (op wissel); op de dag zelf te betalen.

Adjutant : toegevoegd officier; helper.

Ep. Verantwoordelijk, overgeplaatst, verplaatst, streng, nauwgezet, gezaghebbend, verdienstelijk, uitmuntend, oppervlakkig, lichtzinnig, onberispelijk, oplettend, misprezen, geschorst, veracht, keizerlijk, koninklijk, plaatselijk, provinciaal.

Adjudicatie : gerechtelijke toewijzing, toekenning van een recht, inz. van een eigendom.

Adjudiceren, adjudieren : gerechtelijk toewijzen, toekennen bij een aanbesteding.

Adjunct : (adjoint, aide : Adjunkt, Assistent : assistant, deputy). Toegevoegd ambtenaar van lagere stand.

Administrateur : (administrateur, gérant : Verwalter, Geschäftsführer, Administrator, administrator).

Ep. Omslachtig, werkzaam, behendig, burgerlijk, koloniaal, uitmuntend, afgevaardigd, eerlijk, *in paribus*, wijs, vlijtig, volmaakt, plichtvergeten, rechtshapen, onberispelijk, onbekwaam, onbevoegd, onomkoopbaar, onvergelijkelijk, ijverig, flink, waardig, verkwistend, zuinig, omkoopbaar, zedeloos, nauwgezet, plichtmatig.

Ww. Belast zich met, staat aan het hoofd van, bestuurt, leidt, gelast, regelt, beheert, houdt toezicht, het oog op.

De administrateur zijn van, benoemen, aanstellen, kiezen, namen, ontslaan, bedanken, pensionneren, afdanken.

— aan boord, op een plantage.

Administratie : (administration, Verwaltung, Administration : administration, management).

Ep. Centrale, burgerlijke, omgekochte, diocesane, uitmuntende, militaire, provinciale, wijze, ontredende, gemeentelijke, publieke, (goed, slecht) ingerichte, weer samengestelde.

Ww. Laat te wensen over, is in goede handen, handelt uit sleur. Met de — gelast zijn, iem. de — toevertrouwen, deel uitmaken van, aan het hoofd staan van, onwaardige leden van een — uitsluiten.

Administratief :

ambtenaar, arrondissement, besluit, bestuur, college, directeur, gebied, geding, gerecht, geschil, kanton, opzicht, orgaan, overheidspersoon, personeel, politieambtenaar, rechtsgechil, recht, rechter, reglement, stuk, verband, werk.

Administreren : besturen, beheren.

Administratief rechtelijk :

Gebied, geding, geschil, twistgeding, —e personen, vereniging, twistzaak.

Admiraal : opperbevelhebber ter zee.

Ss. Groot—, luitenant—, onder—, opper—, —sport, —sschip, —suniform, —svlag, —swedde.

Admiraliteit : bestuur der zeezaken.

—college, —shof.

Adoptaat : aangenomen, adoptief kind.

Adoptant : iem. die een kind aanneemt.

Adopteren : iem. als zoon, dochter aannemen; een mening —.

Adoptie : aanneming (als kind).

Ep. Algehele, gedeeltelijk, (on)wettige, wettelijke, contractuele, gedwongen, verplichte, gewilde, geslaagde, testamentaire, goed-, afgekeurde, vrije, verhinderde, verstandige, welwillende, beloonde.

Ww. Wettigen, aannemen, willen, goedkeuren, afkeuren, verhinderen, belonen, contracteren.

Vz. Tot — verplicht zijn, verplichten, dwingen.

Ss. —akte, —contract, —zaak.

Admissie : (admission : Admission, zulassung : admission).

Ep. Definitieve, tijdelijke, achterlijke, uitgestelde.

Admodiatie : verpachting van rechten en inkomsten. (admoniator, admodieren).

Adpromissie : borgtocht (adpromissor, adpromitteren).

Adres : (adresse : Adresse, Aufsschrift : adress).

Ep. (On)leesbaar, (on)volledig, (on)zeker, nauwkeurig, goed, slecht, vals, (on)gekend, geëerd, binnenlands, buitenlands, opgegeven.

Ww. veranderen, geven, ontvangen, opgeven, opschrijven, een — indienen (verzoekschrift).

Vz. — zenden, verzenden, opgeven aan —.

Per adres : een antwoord op een —.

Wij verzoeken u om opgave van het —. Een brief aan iemands — verzenden.

Adressant : (pétitionnaire, requérant; Bittsteller, Pétent; petitioner, applicant).

Adresseren : (adresser : adressieren : to adress, to direct).

U gelieve voortaan alle brieven te — aan ... U gelieve de brief poste restante te — naar X.

Adrogeren : een volwassene als kind aannemen.

Adscriptor : medeondertekenaar.

Adumbratie : vluchtige schets of ontwerp. Adumbreren.

Advenant : volksuitdr. : navenant. Naar advenant, naar omstandigheden, naar verhouding.

Adversaria : aantekeningen van allerlei aard. Voorheen kladboeken van de Romeinse kooplieden.

Advertentie : (annonce; Annonce, Anzeige, Inserat; advertisement).

Ep. Rechterlijk, wettelijk kleine, commerciële.

Ww. — plaatsen in de courant, inlassen, invoegen, lezen. Komen voor in.

Ss. —blad, —bors, —bureau.

Adverteren : (insérer des annonces : inserieren, anzeigen : to advertise).

Advies : (avis : Bericht, Gutachten : advice).

Ep. Bedrijfshuishoudkundig (on)betrouwbaar, bestuurlijk, fiscaal, definitief, gebrekkig, (on)gevraagd, geestelijk, gegeven, goed, (on)gunstig, geheimzinnig, goedgemeend, goedgekeurd, ingewonnen, afgekeurd, aangenomen, afwijzend, afgewezen, voorlopig, medisch, mondeling, nadelig, ontvangen, opgevolgd, rechtskundig, slecht, regerings-vriendelijk, vriendschappelijk, schriftelijk, veroordelend, beoordeelend, vertrouwelijk, vals, nageleefd, onbegrijpelijk, foutief, veronachtzaamd, voorwaardelijk, (on)naleefbaar, moeilijk, (on)belangrijk, (on)logisch, vernuftig, (on)aannemelijk, dwingend, onduidelijk (on)betwistbaar, (on)betwist), vrij, (on)-

verdedigbaar, twijfelachtig, (on)zeker, voorbehouden, (on)verstandig, wijs, dom, strategisch, politiek, commercieel, immoreel, (on)bescheiden), voorbeeldig, technisch, taktvol, taktloos, tactisch, verklarend, verwarrend, sluw, listig, officieel, algemeen, officieus, economisch, (on)volledig, periodiek, los.

Ww. Bekomen, vragen, geven, goedkeuren, ver(be)oordelen, aannemen, afwijzen, ontvangen, opvolgen, naleven, nakomen, begrijpen, veronachtzamen, betwisten, inwinnen, verdedigen, betwifelen, uitbrengen, onder voorbehoud aannemen.

Vz. Om — zenden, Iemand van — dienen.
Volgens, zonder —.

Adviseren : (conseiller, aviser : avisieren : to advice).
Zijn advocaten — hem te weigeren. — tot aankoop, een wissel —.
Een adviserende stem hebben.

Adviseur : (conseil, technicien, consultant : Berater : adviser).

Ep. Algemeen, administratief, ambtelijk, bouwkundig, buitenlands, commercieel, consulaire, deskundig, dienstdoende, economisch, fiscaal, financieel, geestelijk (voor gewetenszaken), geneeskundig, geschiedkundig, heelkundig, koloniaal, medisch, militair, ministerieel, nauwgezet, rechtsgeleerd, rechtskundig, scheepvaartkundig, scheepsbouwkundig, scheikundig, sociaal, strategisch, speciaal, technisch, voortreffelijk, voorkomend, wetenschappelijk, weerkundig, werktuigkundig, wiskundig, politiek, persoonlijk, privé, zeevaartkundig, wettelijk, aesthetisch, vernuftig, wiskundig.

Ww. Kiezen, aanboren.

Vz. Als — optreden.

Advitalitium : levenslang vruchtgebruik.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht, 12e afl., december 1955 :

In memoriam Emile Vanhaesendock. — Waterlopen (vervolg). — Antwoorden op aan ons gestelde vragen. Kerkhoven (gemeentelijke).

De Gemeentegids, n° 64, januari 1956 :

R. Deman : Over mistevreden gemeentesecretarissen en het wetsontwerp Vermeylen over de wedden.

Tijdschrift voor Notarissen, n° 12, december 1955 :

W. Delva : Over de jurisdische natuur van de bruid-schat-huwelijksgift. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, afl. 2, 14 januari 1956 :

Prof. Mr J. C. van Oven : Man en vrouw gelijk in het huwelijksgoederenrecht ? — Prof. Mr J. C. van Oven : Prof. Mr P. A. J. Losecaat Vermeer. — Dr P. G. Knibbe : Planologie en streekplannen, met onderschrift Prof. Mr C. W. van der Pot. — Mr A. J. M. van Moorsel : Nogmaals het Processieverbod, met onderschrift Mr H. Mulderije. — Mr W. Hugenholtz : De « grote vertraging ».

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4428, 15 Januari 1956 :

Dr A. R. de Bruijn : Op weg naar de emancipatie der gehuwde vrouw (I). — G. Th. Graafland : Nog eens : de uitsluitingsclausule van art. 175 B. W. en de legitieme portie. — Prof. Mr R. D. Kolléwijn : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (VIII).

Journal des Tribunaux, n° 4091, 15 janvier 1956 :

Jean-Pierre Delarge : Les voies de recours en matière l'élections aux Conseils d'Entreprise. — Michel Fontigny : De la production d'un extrait de rôle relatif aux impositions en matière de pensions alimentaires. — Jurisprudence.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, n° 10, décembre 1955 :

Suzanne Rouffy : Les intérêts en matière de responsabilité.

Recueils Dalloz et Sirey, 2e cahier, 14 janvier 1956 :

Roger Houin : La réforme de la faillite. — Paul Esmein : L'inefficacité des clauses de non-responsabilité en cas de faute prouvée. — Philippe Malaurie : Définition et sanction de la fraude fiscale par dissimulation de prix dans les ventes d'immeubles. — C. Lasry : La preuve de l'illégalité devant le juge de l'excès de pouvoir à propos d'un concours pour le recrutement de médecins des hôpitaux. — François Goré : Les conditions de la faculté de retraite des membres des coopératives agricoles.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"